

vasárnap este... más a műsora. Az... előadást pedig...

műsora... or. Szózat 303... d [Gyermekelőadás, 09]

mozgásban... 5 órai kezdettel... kéció! Isten hozta, vigjátékpró-r, 6 kerakpar parodizá... felv. vigjáték.

ora... mbat, 21 és 22. Az... ymánya. Salambo... Gustav Flaubert... repben Jeans de

ombot, 21 és 22-én... Szevács és dráma... szerepben a világ... yakawa. Exotikus.

augusztus 22-én... ek. Emberekről és... szerepben a nagy-

jdonságok óriási... n 350 lei minden... okát 48 óra... az... L... nand 8. (Gólya... en).

a késnélküli... DEAL"

otváló por... az ország legré... gyártmánya, mely... ujonnan átprepa... az arcotnem marja... ellemes ha... nagy utána.

„JDEAL” felírás

fodrász... dinand 30.

lyagbántalmak... gnél, izületi... n ő en használt... ntalmaknál.

házi elkészítése... tik az emésztést.

onalak a francia

Canada... Mexiko... Antillák... Tunisz... kbe.

gyekkel szolgál: Bucurest, dia... asatbuc. Rador 259

Dr. Ramasetter Róbert
D. Disztár 2. II. 3.
Budapest
Kéziratok kizárólag a szerkesztőséghez cím-
szedők. Kéziratokat nem adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK	
Romániában	
Egész évre	850
Félévre	460
Negyedévre	240
Egy hónapra	85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lei	
Bukarestben	5.-
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	ck 35.-
Egy szám	1.50

1925 augusztus 22 Szombat | Cluj-Kolozsár VIII. évfolyam * 193 szám | 5685. Elul 2

Népszövetségi kölcsönt kért a kongresszus

A kongresszus tízmillió dollár kölcsönt kéri a Népszövetségtől. Palesztinai iparbankot létesít a cionista világszervezet. Az osztrák keresztényszocialisták határozatilag szögezték le, hogy nem azonosítják magukat a kampós kereszties tüntetésekkel. A „Times” súlyosan elítéli a zavargásokat. A Népszövetség védelme alatt áll a kongresszus

Weizmann és Szokolov nagy beszédeinek hiteles szövege

— A Uj Kelet kiküldött munkatársának távirati jelentése —

(Bécs, augusztus 21.) A cionista kongresszus második napjának délelőttjén Palesztina gazdasági viszonyainak tárgyalására került a sor. A felszólalók általában megegyeztek abban, hogy Palesztinában nagyobb tökeberuházásokra van szükség. Ebből a célból az egyik felszólaló azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a kongresszus forduljon a Népszövetséghez és kérje tízmillió dollár megszavazását. A javaslat tárgyalásánál rámutattak azokra precedensekre, amelyek ennek a kérésnek teljesítését valószínűvé teszik. Tudvalevő ugyanis, hogy a Népszövetség már több államnak nyújtott kölcsönt. A javaslat fölött, ennek ellenére, hosszabb vita indult meg, amely végre is azzal fejeződött be, hogy a javaslatot elfogadták és gondoskodás történt arra, hogy a cionista világszervezet a kölcsön ügyében a Népszövetséggel mielőbb érintkezésbe lépjen. Kongresszusi körökben általános a remény, hogy a kölcsönt meg fogjuk kapni. Ez annál is inkább valószínű, mert a palesztinai befektetések ma már üzleti vállalkozásoknak is teljesen biztosak. A továbbiak során azt is elhatározták, hogy a palesztinai ipar támogatására Jeruzsálem székhellyel egy ipari bankot létesítsenek. A kongresszus széleskörű érdeklődés mellett folyik tovább.

Bécs, augusztus 21. A keresztényszocialista párt végrehajtóbizottsága tegnap teljes számban gyűlt össze, hogy állást foglaljon a cionista kongresszussal kapcsolatos tüntetések dolgában.

A gyűlésen egyúttal beszámoltak dr. Seipel, volt kancellárnak, dr. Ramek kancellár és dr. Schürff miniszternél történt látogatásról is. A gyűlésen az az egyöntetű vélemény alakult ki, hogy a keresztényszocialista pártnak a tüntetéshez semmi köze nem volt. A pártvezetőség ezért hivatalosan is megállapította, hogy a keresztényszocialista párt egyetlen hivatalos tényezője sem vett részt a tüntetések előkészítésében és lezajlásában. Őva inti a párt tagjait, hogy hasonló tüntetéseket ne vegyen. Egyúttal azonban megállapítja, hogy az események oka abban a mélyenjáró izgalomban keresendő, amelyben a bécsi lakosság már hetek óta él. A bécsi nép ellenszenvet nem irányul azon zsidóság ellen, amely nemzeti életét akarja élni és amely nemzeti ideáljait követve új otthon keres, hanem azon zsidóság ellen, amely fel-forgatja munkájában kulturális és gazdasági téren olyan erkölcsi atmoszférát teremtett, amely méltán keserítette el a bécsi népet.

A határozat meghozatalában legnagyobb része Seipel volt kancellárnak van. Bécs, augusztus 21. (Lapzártakor érkezett). Ramek kancellár ma délelőtt fogadta a sajtó képviselőit, akiknek kijelentette, hogy a cionista kongresszus a népszövetség védelme alatt áll. Ausztriában a véleménynyilvánítás egyébként is teljesen szabad. Azok a rendszabályok, amelyek a kormány a kongresszussal kapcsolatban foganatosított, csupán a rend megvédését szolgálták. A rendőrség is csak a kötelességét teljesítette, amikor a kongresszus első lázas óráiban fegyveresen avatkozott bele a tüntetésekbe.

Bécs, augusztus 21. Rövid távirat alapján beszámoltunk már arról a beszédről, amelyet Chaim Weizmann, a cionista világszervezet elnöke, a kongresszus megnyitásánál tartott. A kongresszus sajtóirodája most szövegszerűen közli a beszéd szövegét, amely a következőképpen hangzik:

— Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!
Cionista barátaim!

Ebben az órában, amidőn újra hozzáfogunk a mi drága munkánkhoz, mindenkit, aki itt megjelent, delegátusokat és vendégeket, szívélyesen üdvözlök. Megtiszteltetésemre szolgál, hogy, mint a cionista világszervezet elnöke, az osztrák köztársaság kormányát köszönhetem. Köszönjük önnek, Miniszter ur, azt a vendég-szeretetet, amelyben kormány a világszervezetünket ebben a szép városban részesítette. Elmulhatatlan emlékezés köt össze bennünket ezzel a várossal. Innen intézte első hívó szövegét a zsidó néphez Herzl Tivadar. A „Zsidó állam” próféta üzenete innen ment szét a szétszórt tözsekhez, itt működött, alkotva és szentelve, siető évek nyugtalanságában és itt beszél egy egyszerű sirkő, amelyet azonban halhatatlanság leng körül, az ő egyedülálló küldetéséről és nagyon korai elmúlásáról.

A béke és az emberi erkölcsösség ügye

— A béke és az emberi erkölcsösség ügyének szerettem nevezni Herzl a cionizmust, amelyről valóban így is érzett és gondolkodott. Mi is ebben a szellemben gyűltünk itt össze és biztosak vagyunk abban, hogy ennek az országnak kormánya és lakossága, amely a békeszerető és barátságos nemzetközi kötelek jelentőségét ismeri, méltányolni fogja tudni ezt a szellemet.

— Üzinte szívélyességgel üdvözlöm Bécs zsidó hitközségét, valamint ennek a városnak spanyol-zsidó hitközségét is. (Most angolul folytatja.) Kiténtetésemre szolgál, hogy a külföldi kormányok képviselőit és ezek között először Nagybritannia követét, ama államát,

amely Palesztina kormányzásának mandátumát magára vállalta, üdvözölhetem itt. Nem csupán egyszerű kötelességet teljesíték akkor, amidőn ebből az alkalomból, a Jewish Agency nevében, a mandatárius nagyhatalom képviselőjét arra kérem, fogadja hálánk, jóakaratom és bizalmunk kifejezését. Mély és benső közösség érzései ezek, amelyekkel a zsidó nép régóta viseltetik a biblia hagyományait legerősebben őrző nagy angol nemzet iránt. Jól tudjuk, hogy a mandatárius nagyhatalom a mandátum elvállalásával nagy feladatot vett magára. De tudjuk azt is, hogy a mi munkánk mindinkább hozzásegíti a mandatárius nagyhatalmat abhoz, hogy ezt a feladatot teljesítse. Az a szellem, amelyben a Zsidó Nemzeti Otthon felépítése történt, remélni enged, hogy Palesztina nem csupán a mandatárius nagyhatalom és a zsidó nép, hanem az egész emberiség becsületére fog szolgálni.

A nemzetek családjának tagja lett a zsidóság

— Örömmel üdvözlöm a többi államok képviselőit is, Argentina, Chile, Bulgária, Dánia, Franciaország, Görögország, a holland királyság, a lengyel köztársaság, Portugália, a Németbirodalom, Románia, Csehszlovákia, a jugoszláv királyság és az északamerikai Egyesült-Államok követ és konzul urait, valamint a Népszövetség megbízottját, dr. Zimmermann kormánybiztos urat.

— Az a körülmény, hogy ilyen számban láthatjuk vendégül a külföldi kormányait, a magas megtiszteltetésen kívül annak is jele, hogy mozgalmunk tekintélye, a huszonnyolc évvel ezelőtti szerény kezdetéhez képest, jelentékeny mértékben növekedett. Az első, talán nem nagy, de annál erősebb csapata a zsidó uttörőknek már megvetette lábát az Igéret Földjén. A közösség csirája már kiformalódott. És ha nem is akarjuk túlozni az arányokat, valamennyien, mi és a kormányok mélyen tisztelt képviselői, nem tagadhatjuk, hogy a nemzetek nagy családjának tagjává lett most már

a zsidóság is, amelynek otthonát éppen a Népek Szövetsége biztosítja. Századok óta hiányzott az az érzés belőlünk, hogy ismét nép vagyunk, nemzet, mint a többi nemzetek. Ennek a nemzetévtávnak voltunk szemtanúi néhány héttel ezelőtt is, amidőn a Scopus hegyén megnyitott az első héber egyetem.

Számadás két esztendőről

— Igen tisztelt kongresszus, barátaim és uttörőtársaim! Most számadást kell adnunk arról, mit tettünk azalatt a két év alatt, amely a legutolsó kongresszus óta eltelt. De még több mondanivalónk és tanácskoznivalónk lesz arról az időről, amely ezután következik. Valószínűleg többször lesz itten szó felelősségről, gondokról, fáradozásokról és itt-ott elkövetett hibákról, mintsem eredményekről és sikerekről. Mert bizonyos, hogy nagyon nehéz vállalkozás ez, olyan nehéz, amilyen elé csak szükség és remény, merészség és lelkesedés állíthatja az embereket. És éppen ezért nem lesz ildomtalan, ha ebben az órában, minden előítélet nélkül elmondjuk, hogy munkánk és fáradozásunk nem volt áldástalan. Az utolsó két évben rendkívül megerősödött a helyzetünk, messzire kinőtt a mozgalmunk és emberanyagban, eszközökben és erőben jelentékenyen gyarapodtunk.

Ezrekre emelkedett a bevándorlás

— A bevándorlás szövegéről ezrekre emelkedett havonta. Nyomában pedig a köz- és magánélet minden ágában, közgazdasági, társadalmi és kulturális téren szokatlan mozgalmasság mutatkozott, amely egyrésztől bátorítólag hatott reánk, másrésztől azonban olyan problémák elé állított, amelyeknek módját és terjedelmét addig nem ismertük. Szögezzük le mindenesetre azt a tényt, hogy Palesztina zsidó lakossága a legutóbbi kongresszus óta megkétszereződött. Nagyon jól tudjuk azonban, hogy ez az öröndetes növekedés csupán első igazi alapja az országnak. Jól tudjuk, hogy ezt az embertömeget be kell építenünk fiatal országunk szervezetébe, amelynek három organikus

igénye van: a nemzeti nyelv és kultúra, a nemzeti föld és a nemzeti munka.

— A városokban száz és száz új lakóház épült. Meglepően nagy és sokoldalú fejlődés következett be a nagy- és kisiparban. A földmunkásság mellett kialakult az ipari munkásság. Most pedig azon fáradozunk, hogy termékeinknek piacot biztosítsunk. Természetes, hogy a legerősebben a mezőgazdasági kolonizáció fejlődött. Erec Jisráélben és a Galutban is mind nagyobb a vágy a föld után. „Földet, több földet”, hangzik mindenütt. Ezt a vágyakozást azzal honoráltuk, hogy újabb s újabb területeket vásároltunk meg a letelepülés céljaira.

— Erec Jisráél lüktető élete mind nagyobb és nagyobb vonzóerővel bír az egész világ zsidóságára. Ma már olyanok is beléptek Erec

Szokolov nagy beszéde a kongresszus feladatairól

A kongresszus sajtóirodája ma közzéteszi Nachum Szokolov megnyitóbeszédét is, amelyet közvetlen Weizmann után mondott el héber nyelven a Konzerthausban. Szokolov beszédének szövege a következő:

— Huszonnyolc év alatt most ül össze tizenegyedszer a cionista világkongresszus és ezúttal másodszer ülésezik Bécsben. Tizenkét évvel ezelőtt találkoztunk itt utoljára és ma újra együtt vagyunk ugyanabban a szép Bécsben, mint egykor, a szépség és kultúra metropolisában, ugyanabban a Bécsben, amelyben a moderna cionizmus bölesője ringott, ahonnan az első szózat szállt világgá és amelyben Herzl Tivadar teste is pihen, újra ebben a Bécsben vagyunk, de más, egészen más körülmények között.

Az elmélyült munka kongresszusára

— Most egy munkakongresszusra gyűltünk össze. Ez a kongresszus inkább befelé dolgozik, mint kifelé. Lelelkesítettség, nyugaltsággal és a gondolat összpontosításával akarunk tanácskozni problémáinkon. Az előbbi kongresszusok főmotívuma a demonstráció volt. Ma sem akarjuk elzárni magunkat a külső világtól. De már a legutóbbi években is a cionista-kongresszusok mindinkább elmélyültek és mi még tovább akarunk ezen az uton haladni.

A megvalósulás útján

Az előző kongresszusok alapvető vonása a cselekvésre való törekvés volt. A tizenegyedik kongresszus a megvalósulás bélyegét viseli magán. Hiszen ez az első kongresszus azóta, hogy a bevándorlás annyira fellendült. Semmiestre nem az aratók győzelmi dalával jöttünk erre a kongresszusra. De ne tagadjuk magunk előtt, hogy üres kézzel sem érkezünk, mert a két utolsó év bő termését hoztuk magunkkal.

— A zsidó népnek minden más népnél több történelmi tapasztalata van. Jól tudjuk, hogy a megbeszélések, sejtések és még a legcsengőbb szavak is maradék nélkül hangzanak el és hogy a gondolatoknak csak akkor adunk szilárd alakot, ha valamiben megtestesítettük. Ha ebből a szempontból nézzük a dolgokat, a XIV. kongresszus nem egyik szeme az eddigi kongresszusi láncnak, hanem egy új tagja, mert ez a kongresszus áll elsősorban a megvalósított tervek jegyében.

Megkészeződött Palesztina lakossága

— Palesztina zsidó lakossága az utolsó két év óta megkészeződött. S hangsúlyoznunk kell, hogy az újonnan bevándorolt emberanyag minősége felülmúlja annak mennyiségbeli értékét is. Új mezőgazdasági alakulatok jöttek létre, mosávkok, kvucák, új városrészek keletkeztek, a tel-aviviak és Haifában a Hadár Harkarmel, a munkásélet új formái épültek ki, munkásbank és jelzálogbank létesült, nagy elektromos centrumok alakultak, kibővültek a kórháztervezetek, több lett az iskola és terjedt a héber nyelv használata. Jelentős eseménye a két utolsó esztendőnek a héber főiskolák: a jeruzsálemi tudományegyetem és a haifai műegyetem életre hívása.

— Jelentékeny mértékben szaporodott barátaink száma is. Különösen Amerikából vesznek részt sokan ezen a kongresszuson, ami annak a jele, hogy az amerikai zsidóság komolyan akar segíteni nemzeti otthonunk felépítésében.

Jisráél büvökörébe, akik régebben hideg távol-agra álltak tőlünk. Anyagilag is sokat erősödünk. Mindkét nemzeti alapunk, a Keren Kajem és a Keren Hajeszód jelentékeny mértékben gyarapodott. Mindezen okoknál fogva nem minden elégtétel nélkül nézünk vissza az elmúlt két esztendőre. Erezzük, hogy előre megyünk. Es ez az érzés lendületet ad a jövőre. Erőt ad a további akadályok és nehézségek leküzdésére. Ami eddig létrejött, az két tényezőnek az érdeme: a cionista világszervezet és Erec Jisráél zsidó tömegei. De a mostani kongresszus új erőket és új lökéseket kell, hogy adjon a mozgalomnak.

— És most, barátaim, a galut zsidóságának és palesztinai testvéreinknek teljes harmóniájában fogjunk munkánkhoz! A XIV. cionista világkongresszust megnyitottak tekintem.

— Erec Jisráél felépítésének tempója bizonyos mértékben a kedvező, vagy kedvezőtlen politikai konstellációktól is függ. Elsősorban azonban a zsidó nép újraledésének igénye határozza meg az iramot. Minden egyes emberben, aki az otthon építésében részt vesz, egy és ugyanaz a lelki processzus kell hogy végbemenjen. Az országépítéssel egyidejűleg ki akarjuk menteni a nemzeti géniuszot a sötétségből, elnyomásból, kétségbeesésből.

— Ne felejtjük el, hogy egy roppant súlyos világválság idején építjük fel hazánkat. Igen tisztelt Kongresszus! Nagy és súlyos kérdések megoldása vár ránk. De hisszük, hogy mindegyiket meg fogjuk tudni oldani. Kétségtelen, hogy a taktikára vonatkozólag különbözőnek a nézetek. Abban azonban mindannyian egyetértünk, hogy a cionizmus régóta nem egy romantikus vágyakozás többé, hanem egy igazi építési mozgalom, amelynek célja mindenki előtt tisztán kristályosodott ki. A kongresszus egy nemes hadiszíntér, amelyen különböző metodusok és nézetek harcát vívjuk meg. De mindegyik harcos előtt ugyanaz a cél lebeg: Palesztinának Izrael népe által való megváltása.

— Meg vagyok győződve arról, hogy a XVI. cionista kongresszus felemelőleg fog hatni az egész zsidó nép szellemére és elő fogja segíteni az Erec Jisráélba való bevándorlást.

A kongresszus harmadik napja

A kongresszus tegnap délelőtti ülésén Georg Halpern, a Colonial Bank vezetője, Palesztina gazdasági problémáiról referált. Minthogy nagymértetű bevándorlás van az országba, csak természetesen, hogy megfelelő elhelyezkedési és munkaalkalmakról is kell gondoskodni. A bevándorlás okozta gazdasági helyzet fellendítette az ipart is, amelynek termékeit exportálni kell. Egy iparbank létesítése egyike a legnagyobb és legaktuálisabb gondjainknak. A banknak feltétlenül létre kell jönnie, ha biztosítani kívánja

A kongresszus megnyitásának előestéjén

Bécs, augusztus 18.

— Herr Doktor, Herr Doktor... ne menjen a Ring felé... kerüljön inkább itt a Stadtpark mögött... vagy... legjobb lesz, ha nem is megy most ki az utcára...

Lélekszakadva szaladt utánam a lépcsőn a kongresszusi iroda kis hivatalnoknője, hogy mindent elmondja s a pupilláit kerekre tágitotta a riadtság. Még egyszer a lelkemre kötötte, az istenért ne menjek a Ring felé.

Köszönöm, köszönöm, nyugtattam meg a kislányt és elindultam a Ring felé. Minthogy ott lakom.

Lasan alkonyodott. A Konzerthaus hatalmas előcsarnokában lázasan kopácsoltak az ácsok és kárpitosok, hogy holnapra minden elkészüljön. A bejárat előtt csoportosan álltak kongresszusi vendégek és egészen halkán, titokzatosan beszélgettek valamiről. A Lotheringerstrasse végén, ott ahol beletorkollik a Schwartzenbergplatzba, egy szakasz lovasrendőr állta el az utat. Szúrós szemmel figyeltek meg minden járókelőt. Valamivel odébb egy csomó gyalogos rendőr álldogált. Mire kiértem a Ringre, az egész utca egy ostromlott vár képét mutatta, a várakozás nehéz perceiben. Minden tiz-husz lépésre egy szakasz rendőr, a tiszték egyik csoporttól a másikhoz cikáznak és halkán parancsokat osztogatnak. Az opera előtt vagyok már. Itt is rendőr, minden lépésre rendőr. A járókelők sietnek hazafelé, valami mindenkit békés otthona felé

az ipar könnyű mozgását, fejlődését és terjeszkedését. A gazdasági problémák teljes megoldása azonban csak arra az időre várható, amikor a zsidóság többségben lesz Palesztinában és politikai téren is az érvényesülés széles skálája nyílik meg előtte.

Dr. Ruppin gazdasági jelentése során hangsúlyozta egy kolonizációs alap megteremtésének sürgős szükségességét. A kongresszus kimondja, hogy az alapot feltétlenül meg kell teremteni.

A zsidó politika három tényezője

Nachum Szokolov hosszasan fejtegeti, hogy zsidó politikáról mindaddig, amíg a cionizmus meg nem érett arra, hogy politikai tényező legyen, szó sem lehetett. Ma már van zsidó politika, realpolitika, amelynek három tényezője: az arab kérdés, a vallási kérdés és az antiszemitizmus. Az arab probléma nem szorítkozik Palesztinára és nemcsak a zsidóság ellen irányul, hanem egy olyan mozgalom, amely más hatalmakat is problémák elé állítja. Nem is a mandátum ellen támad az arab mozgalom, hiszen a mandátum csak időleges valami és a nagyhatalmak csak addig gyakorolják, amíg a mandatárius országok belső viszonyaiban nem állanak elő olyan állapotok, amelyek lehetővé teszik az illető országok önálló közigazgatását és állami életét.

Az arab kérdés megoldását mindenesetre siettetni az a tény, hogy az arab nép a beözönlő zsidóságban sem lát egyebet, mint dolgoz, produktív, hasznos, országépítő munkást. Bizonyos oldalról szemünkre vetik az antiszemiták barátságát. Akik tanúi voltak a bécsi antiszemiták legutóbbi barátságos fogadásának, láthatják, mennyire szeretnek bennünket az antiszemiták. Azonban meg lehetnek róla győződve, hogy le fogjuk győzni az antiszemitizmust és pedig azal a nagy szeretettel, amely *aktiv munkában, termelésben*, egyenes karakterben fog kifejezésre jutni. Nem fogunk mással védekezni, mint példaadó dologtevésével. Ez a mi politikánk, amelyet *kulturpolitikának* is mondhatok. Ami a palesztinai vallási kérdést illeti, elég rámutatnom arra, hogy a Palesztinába zárandókló zsidóság a legmélyebb kegyelettel látogat el azokra a helyekre, amelyek szentek a kereszténység számára.

A „Times” a tüntetésekről

London, augusztus 21. Az egész angol sajtó elítélően ír a bécsi tüntetésekről és csodálkozásának ad kifejezést afölött, hogy ez a szép kulturváros ilyen esztelen kitérőkre ragadtatta magát. A „Times” részletes leírását adja a zavargásoknak és meglepődéssel konstatálja, hogy éretlen kamazok hatalmukba keríthették a város főutvonalait, autókat állíthattak meg és villamosokat zuzhattak össze. Az angol lapok általában annak a meggyőződésüknek adnak kifejezést, hogy a zavargásokat teljesen felelőtlen elemek rendezték, akiknek az igazi vendégszerető osztrák néphez semmi közük nincs.

Az osztrák politikai körök előtt az első pillanatokban nyilvánvaló volt, hogy a reakciós antiszemiták ezt az alkalmat akarják felhasználni a kormány megkuktatására oly módon, hogy a támasztandó fejtelenségben és zűrzavarban magukhoz ragadják a hatalmat. Ez a körülmény adja meg a magyarázatát annak, miért készült fel

a kormány oly naibeigért tüntetések lennének részét értek meg a s patok és ma nagy lönböző vidéki v tüntetésekre nem mányok.

Pedig ami it a legjobb akaratt közönségeebb és tásnak minősiten gazdasági érdekk rögték a cionist sák meg a tizen amikor néhány a várható antisze mégis máshova hi bécsi kereskedők e abhoz, hogy itt leg város most reszke még azokat a amellyel eddig be

Valami távoli Lent a rendőrök irányában. A zaj mikus ütembe csap tünik az első tí százán. Négyes so Egy borzashaju gesztikulálva vezet mintegy ütemre fo ber azt hinné vala amikor egész köze szavak értelmét:

Juden h'naus,
Jud n h'naus,

Egészen küld a kétféle torok gy gából mintegy v szót: Juden h'nau de erőteljesen ism keresztes jelszót. vele. A menet egy rendőrök belevág szügyébe, a lovak hegyezik, de még kasszemet néznek soló horogkeresztes ritmikus jelszó:

Juden h'naus,

Ma délután a ismerősöm. Miért a kongresszust, his antiszemiták kellen antiszemitá fészek kellenes kongressz

Megmondtam igaza Zsidó- és pl ez a legjobb, a leg alább érezzük, hog nünk kell valamit az utolsó pillanat. a szeme is, akik e kérdésről volt szó. pülnek a biosinyes, temes nagy kérd hogy ez a kongress azért fog nagyot a zajlott le. Mert nagytermében taná séges bandák lesel hogy nincs menekv ráél, és a galutban, csak szuronyok tragédiának ez a hozzon, egyé kell azokat, akik most minden zsidt, ha a fajtájától.

Lentről hirtelen lódobogás. A rendő tömegbe. Az egyes lanak s a tüntetők térség minden irán kiáltások és hangos felé. A tüntető tör a rendőrök a hatal tisztítják, a másik verődik össze. Futv A tér állandó hull szonitják vissza a t örököt. Közben a

fejlődését és terjesztését teljes megoldásra várható, amikor a Palesztinában és poliveresülés széles skáláján

jelentése során hangalap megteremtésének kongresszus kimondja, meg kell teremteni.

Politika három tényezője

szasan fejtegeti, hogy a cionizmus politikai tényezője. A már van zsidó politikai tényezője. A három tényezője: a zsidóság elleni irracionalizmus, amely más irracionalizmusokhoz hasonlóan, amely más irracionalizmusokhoz hasonlóan, amely más irracionalizmusokhoz hasonlóan.

Valami távoli zaj szűrődik be az ablakomon. Lent a rendőrök egyenesvonalban fejlődnek a Ring irányában. A zaj egyre közeledik és lassankint ritmikus ütembe lép át. A Kernner-Strasse felől feltűnik az első tüntető csoport. Lehetnek vagy kétszáz. Négyes sorokban vonulnak, kartkarba fogva. Egy borzashajú lódenruhás fiatal ember furcsán gesztikulálva vezette a csoportot. Menetelés közben mintegy ütemre folyton mondanak valamit. Az ember azt hinné valami monoton dalt énekelnek. Csak amikor egész közel érnek, lehet kivenni a ritmikus szavak értelmét:

Juden Mraus, Juden h'naus, Juden h'naus!
Jud n h'naus, Juden h'naus, Juden h'naus!

Egészén különös, szinte megborzongató, ahogy a kétzáz torok gyorsan, szinte peregeve löki ki magából mintegy verssorokra osztva és skandálva a szót: Juden h'naus! Nem kiabálják, szenttelenül, de erőteljesen ismétlik a lépések ütemeire a horogkeresztes jelszót. Mintha önmagukat bátorítanák vele. A menet egyenesen a Ring-nek tart. A lovasrendőrök belevágnak sarkantyujukkal az állatok szügyébe, a lovak előrenyújtják fejeiket, a fülüket hegyezik, de még állnak mozdulatlanul. Most farkaszemet néznek egymással a rendőrök és a marsoló horogkeresztesek s nem hallatszik más, csak a ritmikus jelszó:

Juden h'naus, Juden h'naus, Juden h'naus!

Ma délután a kávéházban sopánkodott az egyik ismerősöm. Miért kellett éppen Bécsben rendezni a kongresszust, hiszen előrelátható volt, hogy az antiszemita küllemlenkedni fognak. Bécs mindig antiszemita fészék volt és ilyen hangulatban nem kellemes kongresszust tartani.

Megmondtam az ismerősömnek, hogy nincs igazságszolgálat és pláne cionista-kongresszus számára ez a legjobb, a legstilszerűbb hangulat. Így legelőször éreztük, hogy galuttan vagyunk, hogy tenünk kell valamit a zsidó néperért, hogy elérkezett az utolsó pillanat. Így talán megnyílik azoknak a szemek is, akik eddig vakok voltak, amikor zsidó kérdőről volt szó. Ilyen hangulatban talán előrepálnak a kicsinyes, személyi momentumok az egyetemese nagy kérdések mellett. Én azt hiszem, hogy ez a kongresszus, azért lesz jó kongresszus, azért fog nagyot alkotni, mert ilyen hangulatban zajlott le. Mert miatt mi a *Konzerthaus* nagytermében tanácskoztunk, az alatt odakünn ellenérzés tárdák leselkednek ránk. És érezni fogjuk, hogy nincs menekvés, nincs kiút, csak Erec Jiszriel, és a galuttan, a mi *bolyongó parlamentünk* csak *szaronyok hegyén ülhet össze*. A zsidó tragédiának ez a közvetlen közelsége össze kell hozzon, egyé kell forasszon bennünket, nemcsak azokat, akik most itt Bécsben összegyűlünk, de minden zsidót, ha még oly messze rugaszkodott is a fajtájától.

Lentről hirtelen éles vezényszó hallatszik, utána lödögés. A rendőrök belevágtatnak a marsoló tömegbe. Az egyes rendek pillanatok alatt szétbomlanak s a tüntetők hanyat-homlok szaladnak szét a térség minden irányába. Közben harsány „pfuj”-kiáltások és hangos szidalmak repülnek a rendőrök felé. A tüntető tömeg azonban egyre nő s amikor a rendőrök a hatalmas térség egyik sarkát megtámadják, a másik sarkban kétszer akkora csoport verődik össze. Futva újabb rendőrerősítés érkezik. A tér állardó hullámvásában van. Hol a rendőrök szorítják vissza a tüntetőket, hol a tüntetők a rendőröket. Közben a tüntetőcsoportok többnyire

szorítják vissza a tüntetőket, hol a tüntetők a rendőröket.

Közben a tüntetőcsoportok többnyire

a kormány oly nagy erővel a horogkeresztesek által beigért tüntetésekre. Az ország haderejének jelentékeny részét koncentrálták Bécsbe, tegnap érkeztek meg a salzburgi és linzi helyőrségi csapatok és ma nagyobb tízezeres csapatokat várnak a különböző vidéki városokból. Egyszerű antiszemita tüntetésekre nem szoktak így felkészülni a kormányok.

Pedig ami itten Bécsben hetek óta folyik, azt a legjobb akaratú sem lehet másnak, mint a legközönségesebb és leggyalázatosabb antiszemita uszításnak minősíteni. Ez a szegény város, melynek gazdasági érdekképviseletét valóságos kikönyörögték a cionista vezetőségnek, hogy itt tartásuk meg a tizennegyedik világkongresszust, és amikor néhány héttel ezelőtt arról volt szó, hogy a várható antiszemita botrányokra való tekintettel mégis máshova hívják össze a zsidó parlamentet, a bécsi kereskedők egyesületének elnöke állását kötötte ahhoz, hogy itt legyen a kongresszus — ez a szegény város most reszketve néz a holnap elé, mely talán még azokat a vékony életgyökereket is elvágja, amellyel eddig belekapaszkodott a világforgalomba.

Valami távoli zaj szűrődik be az ablakomon. Lent a rendőrök egyenesvonalban fejlődnek a Ring irányában. A zaj egyre közeledik és lassankint ritmikus ütembe lép át. A Kernner-Strasse felől feltűnik az első tüntető csoport. Lehetnek vagy kétszáz. Négyes sorokban vonulnak, kartkarba fogva. Egy borzashajú lódenruhás fiatal ember furcsán gesztikulálva vezette a csoportot. Menetelés közben mintegy ütemre folyton mondanak valamit. Az ember azt hinné valami monoton dalt énekelnek. Csak amikor egész közel érnek, lehet kivenni a ritmikus szavak értelmét:

Juden Mraus, Juden h'naus, Juden h'naus!
Jud n h'naus, Juden h'naus, Juden h'naus!

Egészén különös, szinte megborzongató, ahogy a kétzáz torok gyorsan, szinte peregeve löki ki magából mintegy verssorokra osztva és skandálva a szót: Juden h'naus! Nem kiabálják, szenttelenül, de erőteljesen ismétlik a lépések ütemeire a horogkeresztes jelszót. Mintha önmagukat bátorítanák vele. A menet egyenesen a Ring-nek tart. A lovasrendőrök belevágnak sarkantyujukkal az állatok szügyébe, a lovak előrenyújtják fejeiket, a fülüket hegyezik, de még állnak mozdulatlanul. Most farkaszemet néznek egymással a rendőrök és a marsoló horogkeresztesek s nem hallatszik más, csak a ritmikus jelszó:

Juden h'naus, Juden h'naus, Juden h'naus!

Ma délután a kávéházban sopánkodott az egyik ismerősöm. Miért kellett éppen Bécsben rendezni a kongresszust, hiszen előrelátható volt, hogy az antiszemita küllemlenkedni fognak. Bécs mindig antiszemita fészék volt és ilyen hangulatban nem kellemes kongresszust tartani.

Megmondtam az ismerősömnek, hogy nincs igazságszolgálat és pláne cionista-kongresszus számára ez a legjobb, a legstilszerűbb hangulat. Így legelőször éreztük, hogy galuttan vagyunk, hogy tenünk kell valamit a zsidó néperért, hogy elérkezett az utolsó pillanat. Így talán megnyílik azoknak a szemek is, akik eddig vakok voltak, amikor zsidó kérdőről volt szó. Ilyen hangulatban talán előrepálnak a kicsinyes, személyi momentumok az egyetemese nagy kérdések mellett. Én azt hiszem, hogy ez a kongresszus, azért lesz jó kongresszus, azért fog nagyot alkotni, mert ilyen hangulatban zajlott le. Mert miatt mi a *Konzerthaus* nagytermében tanácskoztunk, az alatt odakünn ellenérzés tárdák leselkednek ránk. És érezni fogjuk, hogy nincs menekvés, nincs kiút, csak Erec Jiszriel, és a galuttan, a mi *bolyongó parlamentünk* csak *szaronyok hegyén ülhet össze*. A zsidó tragédiának ez a közvetlen közelsége össze kell hozzon, egyé kell forasszon bennünket, nemcsak azokat, akik most itt Bécsben összegyűlünk, de minden zsidót, ha még oly messze rugaszkodott is a fajtájától.

Lentről hirtelen éles vezényszó hallatszik, utána lödögés. A rendőrök belevágtatnak a marsoló tömegbe. Az egyes rendek pillanatok alatt szétbomlanak s a tüntetők hanyat-homlok szaladnak szét a térség minden irányába. Közben harsány „pfuj”-kiáltások és hangos szidalmak repülnek a rendőrök felé. A tüntető tömeg azonban egyre nő s amikor a rendőrök a hatalmas térség egyik sarkát megtámadják, a másik sarkban kétszer akkora csoport verődik össze. Futva újabb rendőrerősítés érkezik. A tér állardó hullámvásában van. Hol a rendőrök szorítják vissza a tüntetőket, hol a tüntetők a rendőröket. Közben a tüntetőcsoportok többnyire

szorítják vissza a tüntetőket, hol a tüntetők a rendőröket.

Közben a tüntetőcsoportok többnyire

seket rögtönöznek s a szónokok tüzelnek a zsidók és a cionista kongresszus ellen. Ujra és újra megkísérlik, hogy behatoljanak a Ringre s a Sopian-Saal elé vonuljanak, ahol éppen most zajlik le a cionista kongresszus üdvözlő estélye, amelyen Weizmann ismét elmondhatja híres mondatát: „Nehéz idők, nehéz nép és nehéz ország.” Ez vagyunk mi, zsidók.

Nehéz nép és nehéz ország. A kongresszus meglehetősen kaotikus állapotban találja a cionista világszervezetet. Ma sokkal több párt áll egymással szemben, mint az eddigi kongresszusokon. Már van egy reakciós, kapitalista pártunk is, amely a lengyelországi *Levile* vezetése mellett „Ét lynot” névvel toboroz híveket. Itt van a polgári ellenzék, az ugynevezett „*Demokratische Konferenzgemeinschaft*” Stricker és Grünbaum képviselői vezetése alatt, amelyhez az ugynevezett revizionisták (Jabotinsky hívei) is tartoznak. Ezeknek programja azonban nem kis mértékben személyes természetű. A párt megalakulásának kiindulópontja ugyanis, a *Jewish Agency kérdése ugyszólván lekerült ennek a kongresszusnak napirendjéről*. Hogy miért, erről a kongresszus során még sok szó fog esni. Természetesen itt vannak a baloldali pártok is teljes számban: a *Poale Zion*, *Zeiré Zion* és *Hapoal Hazzair*. Valamennyien teljes harci vértetben. És mindezenfelül itt van a Mizrahi a maga közel száz delegátusával, ami azt jelenti, hogy ennek a pártnak a szava, ugyszólván a legdöntőbb sullyal esik majd latba a szavazásoknál.

De hol van a mérsékelt, az építő középpárt? Hol van az a csoport, amelyből az új vezetőségnek kell kikerülnie, hol van az a csoport, amelynek a nagy nyilvánosság előtt ugyszólván egyedül kell viselnie a felelősséget az egész cionista politikáért és az országépítő munkáért. Mert azzal mindenki tisztában van, hogy sem szocialista, sem mizrachista vezetőséget választani nem lehet. Erre a kérdésre kereste a feleletet a rendkívül figyelemreméltó értekezlet, amely ma délután ült össze az akadémiai gimnázium egyik hatalmas előadótermében. A ki-tűnő Dr. Hantke ismertette az összejövetel célját, amely röviden abban foglalható össze, hogy a pártok kaotikus összefűzésében kell végre teremteni egy olyan kongresszusi csoportot, amely a legtisztább cionista elveket hirdelve, gazdasági kéré-

seket rögtönöznek s a szónokok tüzelnek a zsidók és a cionista kongresszus ellen.

A francia szocialista-párt nem támogatja tovább a Painlevé kormányt

A szocialista kongresszus 2332 szavazattal 59 ellenében elfogadta Leon Blum indítványát

(Páris, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia szocialistapárt kongresszusa tegnap befejeződött. A kongresszus politikai természetű határozatot is hozott, amely nagy szenzációt keltett az országban. 2332 szavazattal 59 ellenében elfogadták Leon Blum határozati javaslatát, amely szerint a párt beszűnteti a Painlevé kormányt támogató politikáját és kimondja, hogy a szocialista parlamenti frakció nem vehet részt a kormányban. Renaudel mérsékelt, közvetítő indítványa elbukott. Az utolsó órában a párt még egy bizottságot jelölt ki abból a célból, hogy Blum és Renaudel szemponjait egy kompromisszumos megállapodásban egyesítse. Azonban a kísérlet csődöt mondott. Leon Blum a többség helyeslése közben fejtegette ki és védelmezte álláspontját. Utána Renaudel következett. Nem sokat bizott indítványa várható sikerében és jönléhet a többség megtapolta, amikor kijelentette, hogy ő maga is ellensége a reakciós szenátusnak és a reakciós Painlevé-kormányának, javaslatát mindössze 59 szavazatot kapott.

Leon Blum határozata mindenekelőtt ismereti a szocialista programot és a párt misszióját. Ezután a következőket jelenti ki:

„Ha a szocialista párt lehetetlennek mondja ki a mai kormány támogatását, akkor ezt azért teszi, mert nem akarja önmagát gyöngíteni és főleg mert hü akar lenni ahhoz a népakarathoz, amely az utolsó választások alkalmával kifejezésre jutott. Ugyanez oknál fogva azonban késznek nyilatkozik minden olyan kormányt támogatni, amely erős kézzel hozzásegíti a proletáriátust követeléseit teljesítéséhez. E követelések: a világbéke megszervezése, gazdasági szanalás, szociális biztosítás és a hadsereg reformja. Azonban abban az esetben is, ha a párt egy ilyen kormányt támogatna, parlamenti függetlenségét teljes mértékben fenn akarja

tartani. Együttal kimondja, hogy egy más polgári párt által felállított kormányban semmiképpen sem hajlandó részt venni.

A kongresszus ezután határozati javaslatot fogadott el, amelyben a szocialista párt a marokkó-háborúért minden felelősséget elhárít magától. Követeli a Madridban kidolgozott békefeltelemek nyilvánosságra hozását a Rif-terület függetlenségének elismerését és a Népszövetség ellenőrzését. Sajnálattal veszi tudomásul, hogy a francia kormány e tekintetben mindezeideig semmit el nem követett.

désekben pedig a böles mérséklet aranyközéputjára állva, szilárd hátvédjét képezheti majd a megválasztandó vezetőségnek. Az értekezlet kimondta, hogy a cél elérésére megalakítja a „*Block allgemeiner Zionisten*”-t, amely a centrupártot fogja képezni a kongresszuson. A block nyolc pontból álló programot dolgozott ki, melynek leglényegesebb tartalma az, hogy a mezőgazdasági telepítés mellett, amely az országépítés legelső feltétele, sulyt kell helyezni az ország ipari és kereskedelmi fejlődésére is és a cionista szervezetnek ezentul hathatósan elő kell mozdítania a középosztály letelepedési lehetőségeit is. A szervezet ugyanis eddig úgy a mezőgazdasági, mint az ipari kolonizációnál kizárólag a chaluc-elemeket részesítette támogatásban. Ennek meg voltak a felmérhetetlen előnyei, de nagy hátrányai is voltak. A block most azért küzd, hogy az előnyök megtartása mellett a hátrányok lehetőleg kiküszöböltesse. A block a legjobb auspiciumból mellett indul a küzdelemben, s ha tagjai között biztosítani tudja legalább a főbb kérdésekben a pártfegyelmet, úgy az övé lesz a döntő szó a kongresszuson. Az összes erdélyi, bukovinai, valamint a regáti delegátusok többsége csatlakozott az általános cionista blockhoz.

Az utcáról vad harci láрма tör be az ablakon. Abba kell hagynom az írást. A tüntető tömeg ezrekre nőtt s a rendőrség is újabb és újabb erősitéseket kap. Különböző irányokból vágtatnak elő a lovasrendőrök. Most már csak arra szorítkoznak, hogy a Ringet elzárják a tüntetők elől. Közel két órája áll a harc. Fáradtak már a rendőrök, de fáradtak a tüntetők is.

Tizenegy óra elmúlt. A Sopiensaaltan véget ért az előadás minden rendezavarás nélkül. A rendőrség megtette kötelességét. A tüntetők is. Két kávéházat szétromboltak (a kár kétszáz millió) s néhány járókelőt elverték.

A rendőrségi attakoknak egyre láthatóbb hatásuk van, a tömeg oszlani kezd. A lovaság most már szaporán dolgozik, a tér lassanként kiürül. Az egyre néptelenebbé váló térségen úgy csattog a rendőrök pattya, mintha jégeső hullana a Ringre. Jégeső? Igen. Jégeső, amely elverte a bécsiek vetését.

Holnap pedig kezdődik a tizennegyedik cionista világkongresszus. Dr. Marton Ernő

Figyelmeztetés!

A „PODOL” a legkiválóbb lábapoló szer már az ország minden gyógyterületén és drogeriájában kapható s így könnyen meggyőződhetik csodálatos hatásáról. Erős láb- vagy hónaljzadás ellen nincs jobb, sőt hasonló hatású szer sem, mint a közke-dvelt „PODOL”. Már kétszeri használat után tökéletes gyógyulás. Ovakodják az értételen után a októl.

szorítják vissza a tüntetőket, hol a tüntetők a rendőröket.

Közben a tüntetőcsoportok többnyire

Chaszidok cionista-szervezkedése Szigeten

Műkiállítás a cionista-szervezet helyiségében

(Sighetul-Marmatiei-Máramarosziget, aug. 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nem lehet elégszer leírni, hogy a szerencsétlen határmegállapítás tönkretette nemcsak Szigetet, de Máramarosmegyének itt maradt részét is, melynek lakossága ma százszorosan érzi a gazdasági válság összes átkait és tompa kétségbeesésbe merülve vegetál tanácstalannul, remény nélkül... Nem lehet csodálkozni, ha a máramarosi zsidó tömegek szinte beteges nosztalgiával fordulnak ma a cionista-szervezethez, hogy juttassa ki őket Palesztinába, amely az itteni siket gazdasági pangás mellett az ígért földjét jelenti minden dolgozni akaró zsidó ember részére... Ez a lehetetlen állapot vitte ki most dr. Fried Abrahám szigeti ügyvédet, a szigeti Palesztinabizottság elnökét, valamint a Borsából kivándorolni készülő 100 zsidó család képviselőjében Moskovits Herc és Pollák I. Mayer tekintélyes borsai lakosokat a bécsi cionista kongresszusra, hogy ott tárgyalásba bocsátkozzanak a Keren Kajemet és a Keren Hajjeszód vezetőivel a máramarosi zsidóság emigrálása ügyében.

A Palesztina-gondolat megerősödését jelenti Máramarosban a Ceire Mizrachi megalakulása.

E néhány héttel ezelőtt végbement esemény nagy jelentőséggel bír nemcsak Máramaros, hanem egész Erdély zsidóságára. Ugyanis itt a Mizrachi-alkulat gondolata tisztára chaszid körökből indult ki és chaszid apáknak talmudképzett, teljesen konzervatív fiúi állottak össze, hogy megnyerjék a legkonzervatívabb zsidó rétegeket a Palesztina-eszmének. Mert bármennyire paradoxnak lássék: az Erdély területén élő legzsidóbb jellegű chaszid-csoportok, kevés kivételtől eltekintve, távol tartották magukat ezideig a cionizmustól. Az eddig Erdélyben létező Mizrachi-alkulatok pedig csak a konzervatív zsidóság világiasabb elemeit tudták mostanáig megnyerni. A szigeti Ceiré-Mizrachi, amely ma 150 tagot számlál és amelynek megalakítása körül különösen Koffler Mór buzgólkodott sokat a vele rokonérzésű csoport élén, ma programot jelent Erdély chaszidjai részére. A szigeti Ceiré-Mizrachi, amely kizárólag csakis vallásos egyéneket vesz fel tagjai sorába, Koffler Mózes, Kratz M. és Leichter M. szavainak hatása alatt alakult meg a következő tisztikarral: Koffler Mózes elnök, Löwinger Márton, Kratz M. és Grünfeld Salamon alelnökök, Halpert Pinkász ellenőr, Traub Salamon pénztáros és Wider M. titkár. Programba vette az új egyesület az ősi zsidó tudomány fejlesztését a szigeti zsidó ifjuság körében és a vallásos elemek kitelepítésének előmozdítását. Ezen kívül revízió alá akarják venni az erdélyi Mizrachi szervezetek működését és evégből egy általános Mizrachi-konferencia összehívását tervezi.

A máramarosi lehangoló jelenségek között szívet-lelket gyönyörködtető oázisnak tűnik fel a Zsidó Hadiárvagondozó szigeti szönyegszövőtelepének működése. Az új épület néhány hónap alatt teljesen elkészült és a jelenleg 21 növendékét foglalkoztató szövészeti iparműhely jelentékenyen megnagyobbítva fog bevonulni a hatalmas, új helyiségekbe.

Az egyébként oszónesen zajló szigeti élet rövidesen egy a művészeti rovatba kíváncsozó eseménnyel szinesedik. E hó 23-án nyílik meg a cionista szervezet helyiségeiben dr. Sternberg Aladár kitűnő szigeti szemorvos rézreliefképműkiállítása. Munkái — figurális kompozíciók és portrék rézdomborműbe való átvitele — egy nemes formaérzék művészi megnyilvánulásai, amelyek ámulatba ejtik a nézőt.

Ugyancsak a szigeti zsidó intellektuel nyereségként számolhatok be arról a rajz- és olajképekkiállításról, amely szintén kiállításra kerül. Egy fiatal művészlelkű, S. Vider Etta szigeti születésű piktor műveit láttam egy gyűjteményben, aki bár rövid idő óta foglalkozik a pikturával és jelenleg Thorma János nagybányai festőművész jeles tanítványa, néhány sikerült portréjával és tájképeivel, valamint biztoskezü rajzaival a legszebb művészi jövő perspektíváit látatja meg az elfogulatlan nézővel.

Dr. Stern Mór

Felmentették a lebergi Dreyfus-pör vádlottait Csupán Mikitint itélték egy évre

(Lemberg, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Augusztus 18-án délelőtt kilenc órakor hirdette ki a lebergi törvényszék elnöke, Franke, a Kornhaber, Jäger mérnök, A. Glasermann és Dworniczki magánadvokát, továbbá Mikitin ukrán diák ügyében az ítéletet. Az összes vádlottakat a hamis tanúzásra való felbujtás vádjára alól, ugyszintén a rágalmaszást vádjára alól felmentették.

Mikitin vádlottat azonban bűnösnek találták a rágalmaszást vétségében és ezért hatévi

fevnyháza itélték. A rágalmaszást ténye az volt, hogy Mikitin Panczyszn István ellen azt a vádat emelte, hogy ő követte el a lengyel államelnök elleni merényletet.

Ezzel, ötheti tárgyalás után, a lebergi „nagy per“ véget ért. A felmentés mindenestre sok tekintetben tisztázta a nagy per atmoszféráját. A felmentettek tudvalevőleg azzal voltak vádolva, hogy ők a letartóztatott Steiger zsidó diák érdekében tanút béreltek volna. Ez a mese az ítélet kapcsán teljesen összeomlott.

A spanyol király ellen ujabb merényletet akartak elkövetni

Páris, augusztus 21. Ujabb hírek szerint a spanyol király ellen Santanderben újabb merényletet akartak elkövetni. A sorfalazó tömegben egy rendőrnök abban a pillanatban sikerült a merénylet lefogni, amikor az revolverét a királyra akarta sütni. Hír szerint a király vállán komolyan megsebesült és a kíséretében levő Miranda herceg meghalt. A madridi lapoknak szigorúan megtiltották, hogy a merényletről írjanak. A párisi spanyol nagykövetség cáfolja a merényletet, de ha a santanderi merényletet összefüggésbe hozzák a barcelonai vasúti vágányon talált bombával, — melyet közvetlenül a király vonatának elhaladása előtt helyeztek el — s két anarchistának Sansebastianban való letartóztatásával, — úgy valószínű a feltevés, hogy a király élete ellen irányuló, messzeágazó összeesküvésről van szó.

Csehszlovákiában új alapokra fektették a házasság- és családjogot

Megkönnyítették úgy a férfi, mint a nő számára a válást

(Prága, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány a napokban ratifikálta a házasság és családjog új kodexét. Az új törvény a házastársak legteljesebb egyéni szabadságát mondja ki alaptételül és felszabadítja az asszonyt a férj abszolutisztikus hatalma alól, melybe az asszony gazdasági függősége folytán jutott. A törvény megállapítja, hogy azok, akik házassági szerződést kötnek, megtartják a házasságban is teljes személyi és munkaszabadságukat. Az egyik házastárs lakóhely változtatása esetén a másik nem kötelezhető az

elköltözésére. Az együttélés ideje alatt, közös munkával szerzett vagyon a házastársak közös tulajdona. Ha a házastársak egyike nem bír a megélhetéshez szükséges anyagiakkal, vagy munkaképtelen, akkor a másiknak, — amennyiben az a bíróság megítélése szerint erre képes, — kötelessége őt eltartani. A válás a házastársak megegyezésére, vagy valamelyikük kérelmére mondható ki. Gyermekekre a válás után a felelősség egyaránt kötelezhető. A gyermekek kötelesek szüleiket eltartani, abban az esetben, ha munkaképtelenek és nyugdíjat nem kapnak.

Hurokra került Erdély legveszedelmesebb betörője

(Cluj-Kolozsvár. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy közép-termetű, borostás arcú szőke fiatalember szállítottak be ma délelőtt a kolozsvári rendőrségre. A szőke fiatalember Rosenberger Jenő, lassu léptekkel halad a két detektív között, egykedvűen nyújtja maga elé kezét, melyeket fényes acél karperec szorít egymáshoz, arckifejezése azt árulja el, mintha azon gondolkodna, hogyan lehetne valami uton-módon kijutni a csávából.

Julius 12 én feljelentést tett a kolozsvári rendőrségen dr. Ripán Amália, Schütz János-u. 11. szám alatt lakó urhölgy, hogy lakásáról nyolcvan-ezer lej értékű ékszert loptak el. A rendőrség a megtartott helyszíni szemlénél megállapította, hogy a betörő senki más, mint Rosenberger Jenő. A betörés után Rosenberger Jenőnek nyoma veszett és a legerélyesebb nyomozás sem bírta tartózkodási helyét megállapítani.

Szombaton este a rendőrség bizalmas értesítést kapott, hogy Rosenberger Jenő felesége Kolozsváron tartózkodik. Rosenbergné, aki egyébként ártatlan a betörésekben, elmondotta, hogy nem tudja férje pontos tartózkodási helyét, de utójára Gyergyószentmiklóson váltak el egymástól.

Dreghiciu büntügyi osztályfőnök az értesítés alapján Cotz és Meneu detektívket azonnal Gyergyószentmiklósról küldte, hogy a zseniális betörőt lefűljék.

Másnap azonban egy feljelentés érkezett a csendőrséghez, amelyben arról tesznek jelentést, hogy vasárnap éjszaka a Gyergyó és Parajd közötti országúton egy négy tagból álló rablóbanda két telefonpóznát vágott ki és azt végigfektetve az uton, egy autóbilt megállásra kényszerített. Amint az autóbilt megállt, az árokból előugrott négy állig felfegyverkezett férfi, akik fegyvert fogva az utasokra, követelték az értékek átadását. Az autó utasai, minden értéket átadtak a haramiáknak, amit azok mohón zsebre vettek, majd udvariasan felszedték az utat eltorlaszoló póznákat és továbbengedték az autót.

A csendőrség a feljelentés alapján nekikezdett a nyomozásnak. A két kolozsvári detektívet érdekelni kezdte a rablótámadás és elhatározták, hogy a csendőrmestert segíteni fogják munkájában. Utortökön reggel kilenc óra felé Cotz detektív

tanácsai folytán Bota őrmesternek sikerült elfogni a banda vezérét, Nagy István aradi asztalosmester személyében. Ezután bekerítették az egész erdőt és egyenként kerültek elő Varga Bálint és Beje István, a banda másik két tagja is, majd később egy tisztason rajtaütöttek Rosenberger Jenőn is, aki a fegyverraktárra vigyázott.

Rosenberger Jenő, aki a banda alfőnöke volt, csak néhány napja lépett be a haramiák közé, a csendőrség előtt töredelmes vallomást tett. Körülbelül tizenegy oldalra terjedő jegyzőkönyvet vettek fel vallomásáról, amelyben tizenkilenc betörést ismert be. A haramiákat otthagya, Cotz Jonel és Meneu detektívek a pórlujárt Rosenberger Jenőt beszállították Kolozsvárra.

Kolozsváron Dreghiciu büntügyi osztályfőnök kezdte meg a kihallgatást. Kiballgatás közben a pórlujárt betörő humorizálni kezd a rendőrség embereivel. Dragichiu főnöknek arra a kérdésére, hogy mondja el a csendőrség előtt bismert dolgokat is, Rosenberg Jenő mosolyogva jelenti ki:

— Főlölegesnek tartom kapitány ur, hogy az elmondottakat még egyszer jegyzőkönyvbe foglalja, mert úgy holnapután délig se készülünk el vele, márpedig engem a hosszú ut kifárasztott és egyébként is délfel jár az idő, ideje volna már ebéd után is nézni.

Dreghiciu főnök mosolyogva hallgatja Rosenberger Jenőt, majd közelebb hívja magához és akarja venni kezéről az acél bilincset, hogy a betörő aláírassa a felvett jegyzőkönyvet.

— Sohse fáradjon kapitány ur — szólott Rosenberger — hagyjon egy negyedórát magamra és anélkül, hogy tudnám milyen kulcs jár a bilincsbe, összebilincselte kezekkel csinálók belé kulcsot és levezem a kezemről ezt a játékszert. Hígyje el kapitány ur, ha nagyon akarnám, egy mozdulattal széjjel tudnám pattintani ezt a kis karkötőt. Sajnos, elmult már az az idő, amikor a rendőrség olyan bilincseket használt, amelyeknél, ha az ember egy kis vazelinnel megkenete a kezét, a bilincs magától lehullott, de ha az ember zseniális, úgy az amerikai bilincsek sem okoznak különösebb gondot neki.

Dreghiciu főnök azonban véget vet a további beszélgetésnek és elhelyezik Rosenberger Jenőt a rendőrség kézi fogdájába.

Jugoszlavia kiülődzik

RO Szabadkára let érkezik.

(Szabadkai tudósítójától.) Mésebségeket tak el a zágy a „gyakorlat látszik — lé tüzze-vassal üldözésének. borzalmas d belügyminisz rosokban me nek naponta optans esik.

A titkos hajtását már szabadkai redig olyan m deletré való idegen áll akik tévedés tettek optál visszavonhat területét. Az tiz napi hal idő alatt el

Az utób kiutasítási r nek a végre 30—40 csal téről. Legtöl polgár, de s szabadkai la korán optál guk. Minden tól a főispár kiutasítási h lepetést kelt állampolgár

A kiutas akiknek a k sel továbbto hivatal, de gyobb rigoro nyeket. A b venciót ebbe már hónapok nyek felülvi rültekintesse kiutasítások kiméletlenség miniszter ré teljesedni és rossan eltávo neknek vélt a szerencsét

A váratl napon elterje izgalommal kiutasítási v okozott nagy rása, akik m milyen állam badkán és a olyan ember rosszul volt ezeket most litotta a min

A hatósá mozgatták az értesüléseink intervencióra lan kiutasítás

Tizenöt szobri at

Páris, au nöke és aleh eddig tizenöt Kostiev nevű zóságével gy

Abd el Kr

Rabat, au irányában ha doán az előr és utat csiná Krim az egé

vádoltait

amazás ténye az volt, István ellen azt a rettet el a lengyel áll-

után, a lembergi A felmentés minden- ztázta a nagy per at- ek tudvalevőleg azzal letartóztatott Steiger at béreltek volna. Ez teljesen összeomlott.

retni

ben újabb merénylet alt a merénylet lefogni, olyan megsebesült és a ták, hogy a merény- anderi merényletet ösz- etlenül a király vona- ó letartóztatásával, — ávéseről van szó.

tették

a választ

együttélés ideje alatt, vagy a házastársak zástársak egyike nem ges anyagiakkal, vagy hásiának, — amennyi- se szerint erre képes, i. A válás a házastár- lamelyikük kérelmére rtesra úgy a férj, mint zhető. A gyermekek ani, abban az esetben, rugdíjat nem kapnak.

bb betörője

ternek sikerült elfogni an aradi asztalosmese- kerítették az egész er- elő Varga Bálint és t két tagja is, majd jtautótték Rosenberger arra vigyázzot.

A banda alfőnöke volt, be a haramiák közé, a vallomást tett. Körül- edő jegyzőkönyvet vés- ten tizenkilenc betörést hagyva, Cotz Jonel és art Rosenberger Jenőt

bűnügyi osztályfőnök Kiballgatás közben a kezd a rendőrség em- t arra a kérdésre, hogy t beismeri dolgokat is, jentti ki:

kapitány ur, hogy az jegyzőkönyvbe foglalja, se készülnék el vele, t kifárasztott és egyéb- deje volna már ebből

ogva hallgatja Rosen- hívja magához és le- bilincset, hogy a be- yzőkönyvet.

tány ur — szólott Ro- negyedórára magamra milyen kulcs jár a bi- kkel csinálók belé kul- ezt a játékszer. Hígyje akarnám, egy mozdulat- ni ezt a kis karkötöt. dó, amikor a rendőrség amelyeknél, ha az em- kente a kezét, a bilincs ember zseniális, úgy az zznak különösebb gon-

éget vet a további be- Rosenberger Jenőt a

Jugoszláviában kiméretlenül kiüldözik az idegen állampolgárokat és optánsokat

Szabadkára naponta 30—40 kiutasítási rende- let érkezik. Több száz kiutasítási végzést haj- tanak végre

(Szabadka, augusztus 21. Az Uj Kelet tudó- sítójától.) Még alig hangzottak el Radics Pál ki- sebségeket simogató szavai, még alig hangzot- tak el a zágrábi milleniumi ünnepek „zsvioi“, a „gyakorlati“ jugoszláv politika, mely — úgy látszik — lényegesen más, mint az elméleti, tüzzel-vassal fog neki mit sem sejtő polgárok üldözésének. A lengyelországi optáns-háború borzalmas dicsőségét megirigyelve, a belgrádi belügyminiszter a kisebbség-lakta jugoszláv vá- rosokban megkezdte kegyetlen exekucióját, mely- nek naponta 30—40 „idegen“ állampolgár és optáns esik áldozatul.

A titkos belügyminiszteri rendelet végre- hajtását már a tegnapi napon megkezdte a szabadkai rendőrség politikai osztálya, még pe- dig olyan módon, hogy a belügyminiszteri ren- deletre való hivatkozással tömegestől közli az idegen állampolgárokkal, valamint azokkal, akik tévedésből vagy más okok miatt elfelej- tettek optálni, hogy meghatározott időn belül visszavonhatatlanul el kell hagyniuk az ország területét. Az áldozatoknak a legjobb esetben tíz napi haladékot adhat a kapitányság és ez idő alatt el kell hagyniuk Szabadkát.

Az utóbbi néhány nap alatt több száz ilyen kiutasítási rendelet érkezett Szabadkára, amely- nek a végrehajtása folyamatban van. Naponta 30—40 családot utasítanak ki Szabadka terüle- téről. Legtöbbjé csehszlovák és román állam- polgárde szép számban vannak közöttük régi szabadkai lakosok, akik elmulasztottak ideje- korán optálni és rendezetlen az állampolgársá- guk. Minden nap érkeznek a belügyminisztérium- tól a főispán útján a rendőrkapitányságra ilyen kiutasítási határozatok, ami Szabadkán kinos me- lepetést keltett a nagyszámu optáns és idegen állampolgárok soraiban.

A kiutasítottak között olyanok is vannak, akiknek a kérvényeit a legjobb véleményezés- sel továbbította a belügyminiszternek a főispáni hivatal, de érthetetlenül Belgrádban a legna- gyobb rigorozitással kezelték ezeket a kérvé- nyeket. A belügyminisztérium semmiféle inter- venciót ebben az ügyben nem fogad el, mert már hónapok óta folyik a felgyülemlett kérvé- nyek felülvizsgálása és állítólag igen nagy kör- rükhintéssel végezték a kiutasításokat. Ha a kiutasítások továbbra is ilyen szigorúan és ilyen kiméretlenséggel folytatódnak, úgy a belügy- miniszter régi óhaja igen hamarosan be fog teljesedni és Szabadkáról sikerülni fog hama- rosan eltávolítani a hatóságok által kellemet- leneknek vélt idegen állampolgárokat és azokat a szerencsétleneket, akik elfelejtettek optálni.

A váratlan kiutasítások híre még a tegnapi napon elterjedt Szabadkán és minden érdekelt izgalommal várta, hogy mikor ké besítik ki a kiutasítási végzést. Különösen azok körében okozott nagy megdöbbenést a rendőrség eljá- rása, akk maguk sincsenek tisztában azzal, hogy milyen állampolgárok és hova tartoznak. Szab- adkán és a többi vajdasági városokban sok olyan ember van, aki félremagyarázta, vagy rosszul volt informálva az optálást illetően és ezeket most a legkétségbeesettebb helyzet elé állította a miniszter rendelete.

A hatóságok szigorú intézkedései máris meg- mozgatták az illetékes politikai tényezőket és értesüléseink szerint az ellenzék képviselői máris intervencióra készülnek a maga nemében párt- lan kiutasítási rendelet visszavonása érdekében.

Tizenöt letartóztatás a bolgár szobor anje elnöke elleni merény- let ügyében

Paris, augusztus 21. A bolgár szobranje el- nöke és alelnöke elleni merényletből kifolyólag eddig tizenöt egyént tartóztattak le, köztük egy Kostiev nevűt, akit a merénylet értelmi szer- zőségével gyanúsítanak.

Abd el Krim mindenütt visszavonul

Rabat, aug. 12. A francia csapatok Bsouls irányában haladnak előre. Repülőgépeik állan- dóan az előrehaladó csapatok előtt keringenek és utat csinálnak az előnyomulásra. Abd el Krim az egész vonalon hátrál.

Az osztrák szocialisták vádat emelnek a magyarországi szociáldemokrata-párt ellen

A marseillesi szocialistakongresszus várható fejleményei

(Bécs, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójá- tól.) Az „Arbeiterzeitung“, az osztrák szocial- demokrata párt napilapja külön cikkben foglalkozik a budapesti Vági-féle munkásmozgalom letartóztá- tott vezéreivel és azt írja, hogy Vágiék kiszabadí- tása a nemzetközi munkásság ügye, ha már a ma- gyarországi szociáldemokrata párt vezetősége meg- feledezett a két hónapja vizsgálati fogságban siny- lődő munkásvezérekről. Röviden ez a tartalma az „Arbeiterzeitung“ Vágiékkel foglalkozó cikkének, amelynek szerzője — nem nevezi meg magát, de sikerült megtudnunk — Kunfi Zsigmond volt nép- biztos, aki már évek óta a magyar ügyek refe-

rense az osztrák szociáldemokrata pártban és munka- társa az „Arbeiterzeitung“-nak. Kunfi citáltatta az elmúlt tél derekán Bécsbe a magyarországi párt- vezetőséget nemzetközi zsüri elé, hogy az akkor még a pártban volt, de elégedetlenkedő Vágiék követeléseit rákényszerítse Peidlékre és Payerékre. Mostan ismét akcióba lépett és az osztrák szocial- demokrata párt segítségével az Internacionálé mar- seillesi kongresszusán akarja szóba hozni Vágiék letartóztatását. Kiszivárgott hírek szerint Adler Frigyes és Bauer Ottó Kunfi álláspontjára helyez- kedve, a marseillesi kongresszuson be fogják pana- szolni a magyarországi pártvezetőséget.

Pasics, Benes és Masaryk nagy balkánszövetségről tárgyaltak Prágában?

Prága, augusztus 21. Karlsbadban fontos politikai tanácskozás volt Pasics miniszterelnök és Benes külügyminiszter között. A konferencián elejétől végig jelen volt Masaryk köztársasági elnök is, aki résztvett a tanácskozáson. A „Bohemia“ közli, hogy politikai körökben elterjedt híresztelések szerint a karlsbadi tanácskozáson egy nagy Balkán-szövetség létesítéséről tárgyaltak, amelynek kezdeményezése Görögországból indult ki, de amelyet Benes nem tart sürgősnek. Mindenesetre feltűnő, hogy a karlsbadi konferenciáról egy részen sem adtak ki hivatalos jelen- tést. A „Bohemia“ közlését egyelőre fentartással kell fogadni, mert az még egyik oldalról sem nyert megerősítést.

Véres összeütközésekre kerülhet a sor az angol katonaság és a bányamunkások között

Fegyverkezik az angol bányamunkásság. Kudarcot vall Baldwin békítő akciója

(London, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósi- tójától.) Baldwin miniszterelnök békítő akciója ellenére, a bányamunkások és vállalkozók kö- zött napról-napra jobban kiélesedik az ellentét. A „Morning Post“ legutóbbi száma két levelet közöl, amelyet a Labour-párt bányász-szakszerve- zete intéz a pártvezetőséghez és a szakszerve- zeti kongresszushoz. Ezekben a levelekben a munkásság panaszkodik, hogy katonai csapatok- at és fascista szervezeteket mozgósítanak el- lenük a munkaadók, akiknek az a parancsa, hogy löjje le a munkásokat, mint a kutyákat, ha szervezett ellentállást tanúsítanak a kapita- lizmus diktatúrája ellen. A bányászok felhívják a munkáspártot, hogy kezdjen propagandát a hadsereg és hadi tengerészet tagjai között.

Lehetetlen állapot, hogy a tőkésék olyan katonákat uszítsanak a munkásokra, akik a

munkásosztályból származnak. A Labour-párt vezetési kötelesek mindent megtenni, hogy ilyen katasztrófát elhárítsanak. A „Morning Post“ éles kritikával fordul ezek ellen a leve- lek ellen és ezekben a vörösök kísérletét látja a hadsereg és a haditengerészek meghódítására. Az amenfordi sztrájkoló bányamunkások el- határozták, hogy munkásvédő zászlóaljkat állítanak fel és csatlakozásra hívják fel a kör- nyező bányák munkásait.

A munkások vezetési kijelentik, hogy ez az intézkedés nem irányul a rendőrség ellen, csu- pán védekezés akar lenni azok ellen a fenye- getések ellen, amelyek Cook szakszervezeti el-nök ellen irányulnak. Ezenkívül a rendőrség hallgatólagos támogatásban részesíti a fekete- ingeseket, ami provokatív fenyegetés a munká- ságok ellen és ez ellen védekezni kell.

Az ellenzéki pártok közös manifesztumot bocsátottak ki a mezőgazdasági választások ügyében

A kormány meg akarja gátolni az ellenzék győzelmét a választásokon

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyesült ellenzéki párt- tok ma közös manifesztumban hívják fel a vi- déki tagozatok figyelmét arra, hogy a közelgő mezőgazdasági kamarai választásokon rendkívül ébren kell őrködniök a párt jogainak megvé- désére. A manifesztum egyébként szösz szerint a következő:

„A kormány messzemenő intézkedéseket fogantatosított, hogy a mezőgazdasági kamarai választásokon megakadályozza az egyesült ellen- zéki pártok győzelmét. Céljának elérése érde- kében nem riadt vissza attól sem, hogy a vá- lasztóktól megvonja a szavazati jogot, melyet pedig számukra a törvény és az alkotmány egyaránt biztosít. Szigorú utasításokat adtak a közigazgatási funkcionáriusoknak, hogy tagadják meg a választási igazolványok kiadását azok részére, akik nem bizalmas és nem megbízható emberei a liberális pártoknak. Szigorú utasításo- kat adott megyebeli szolgálóknak, hogy szekere- ken szállítsák a szavazó-helyekre a választókat, akikkel korán reggel el kell állaniok a szavazó- urnákhoz vezető utat, hogy így megakadályoz- zák a mi választóinknak az urnák elé való járulását.

Hogy mindezeknek elejét vegyük, illetve, hogy ezeket az intézkedéseket megakadályoz- zuk, az egyesült ellenzéki pártok vidéki tago- zatait felhívjuk a következő intézkedések meg- tételére:

Minden eszközt fel kell használni arra, hogy a választók hozzájussanak választási igazolvá- nyukhoz. Interveniálni kell a polgármesterek- nél, faluhelyeken pedig a jegyzőknél, hogy az igazolványokat idejében kézbesítsék a választóknak. Ha ennek ellenére nem tudnak az igazolványhoz hozzájutni, azt tanácsoljuk a vá- lasztóknak, hogy személyazonosságig igazolvá- nyaikkal jelenjenek meg az urnák előtt. A bi- róságok útján is meg kell kísérelni az igazol- ványokhoz való hozzájutást. A választás nap- ján, reggel gyűjtsék össze választóikat és együ- tesen járuljanak az urnákhoz. Az ellenzéki pártok delegátusai, akik a választási bizottsá- gokban helyet foglalnak, követeljék az elnöktől, hogy a választások községenként történjék, még pedig ABC sorrendben.

Ha mindezek ellenére jogaink csorbát szen- vednének és kísérletek történnek olyan irány- ban, hogy zavargásokkal megakadályozzák a választások sima lefolyását, a párt központja felhatalmazza a megyei szervezeteket, hogy te- gyék meg a körülményekdiktálta intézkedé- seket.“

— Nagy malomtűz Kisenevben. Kisenev- ből jelentik: A kisenevi Hendrik malom, amely az állomás közvetlen közelében fekszik, kigyuladt. A tűz óriási méreteket öltött és veszélyezteti az állomás épületét is. A tűzoltóság minden erőfeszí- tése dacára a tűzet még nem sikerült lokalizálni. A kár már eddig is meghaladja a 15 millió lejt.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó
ság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre
240 lei, félévre 460 lei, egész évre 830 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás
megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat
5685 Elul 2
Szidra: Sofim
1925. aug. 22.

— Kiegészítik a megyei és községi vá-
lasztások listáit. Bukarestből jelentik: Ille-
tékes helyen nyert értesülésünk szerint a köz-
igazgatási hatóságok utasításokat kaptak a
megyei és községi választói listák kiegészítésére.

— Az erdélyi ifjúsági szervezetek a
bécsi diákkongresszuson. A tizennegyedik
cionista világkongresszussal kapcsolatosan megtar-
tott ifjúsági világkongresszuson az erdélyi ifjúsági
szervezet a Barisszia Hitachdut is képviselteti
magát. Megbizottjuk dr. Marton Ernő, a kolozsvári
főiskolai Barisszia zakénje.

— Megjelent az új vasúti menetrend.
Néhány nappal ezelőtt egy új vasúti menetrend je-
lent meg A. Mocianu kolozsvári mozgóposta-fel-
ügyelő szerkesztésében. Ez a tetszetős kiadású
nyolcvanoldalas zsebmenetrend magában foglalja
Románia összes vonatait és állomásait, azonkívül
el van látva térképpel és az összes állomások be-
türendes névsorával, amelyben fel vannak tüntetve
az erdélyi állomások magyar elnevezése, valamint
a vasúti elnevezéstől esetleg eltérő postai elneve-
zés is. A postai személyzet és a hírlapkiadóhivata-
lok szükségletére a vonatszámok felett fel van tüntetve
a mozgóposták száma is. Praktikus összeállítá-
sánál fogva bárki könnyen el tud igazodni
ezen a menetrenden, mert a fővonalak mindenütt a
jobb oldalra vannak felvéve míg a megfelelő mel-
lékvonalak menetrendje a szembelevő baloldalon ta-
lálható. Szükség volt erre a praktikus kiadásra,
mert az összes eddigi mnetrendek vagy hiányosak
voltak, vagy pedig annyira bonyolultak, hogy csak
nagy küzdelemmel lehetett az egyes vonatok me-
netrendjét megállapítani. Mocianu felügyelő ebben
a kis könyvben az összes eddigi hibákat kiküszö-
bölte és praktikus újításokkal annyira leegyszerű-
sítette, hogy mindenki által könnyen használható
és így az utazóközönségnek szinte nélkülözhetetlen.
A menetrend ára 40 lejben van megállapítva és
kapható minden nagyobb könyv- és hírlapárudában.

— Kártyavesztesség miatt — a halálba.
Buzeuból jeleltik: A városban általános részvét
nyilvánul meg Sami ismert kereskedő iránt, aki az
éjjel felakasztotta magát. A megindított vizsgálat
során kiderült, hogy tegnap kártyán nagyobb ösz-
szegeket vesztett és ez kergette a halálba.

— Sikkasztó tisztviselők. Bukarestből je-
lentik: A Patria biztosító társaság feljelentésére
tegnap letartóztatták Stociu, Georges Camoine és
Mihalescu tisztviselőket, akik a társaság terhére
nagyobb arányú sikkasztásokat követtek el.

— „Isten vele Mihály“ a bíróság előtt.
Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszék Töreky-
tanácsa, a napokban három olyan pört tárgyal,
amelyek mindegyikében nemzetgyűlési képviselő a
vádolt. Ezek közül a legérdekesebbnek az a pör
igérkezik, amelyet Pikler Emil képviselő ellen föl-
hatalmazásra hivatalból üldözendő rágalmazás vét-
sége címén indítottak. Ebben az ügyben Gyórfy
László őrnagy-hadbíró a sértett, aki — mint em-
lékezetes — az „Isten vele Mihály“ szállóigévé
lett szavakkal bucsuzott az orgoványi bűnpör ka-
tonai főtárgyalásán a tanuképpen beidézett Francia-
Kiss Mihálytól. A baráti bucsuzkodás miatt akko-
riban az őrnagy-hadbíró el is helyezték Budapest-
ről s a parlamentben Pikler Emil tette szavá a
különös incidenst. Pikler felszólalását nem hagyta
válasz nélkül az őrnagy-hadbíró, aki így nyilatko-
zott az újságírók előtt: „Pikler Emil képviselő a
mentelmi jog biztos fedezékéből köpköd felém.“
Pikler egy lap hasábjain választott Gyórfynek s

többek között így nyilatkozott: „Lemondok a men-
telmi jog adta előnyökről és egy szociáldemokrata
népgyűlésen leszögeztem már, hogy Gyórfy had-
bíró egy többszörös gyilkossal, Francia-Kiss Mi-
hállyal szolidaritás vállalt és öt becsületes ember-
nek jelentette ki, aki a barátságára méltó. Sehoh a
világon nem szokásos, hogy a tárgyalást vezető
bíró egy tanutól hasonló módon bucsuzék el és
íranta érzett rokonszenvét ily feltűnően fejezze ki.“
Gyórfy őrnagy-hadbíró provokálta Pikler kép-
viselőt, aki azonban mint szociáldemokrata, a lova-
gias elégtételt megtagadta. Erre a honvédelmi mi-
niszter felhatalmazást adott az ügyésznek, hogy
Pikler ellen hivatalból üldözendő rágalmazás vét-
sége címén indítsák meg a büntügyi eljárást.

— Marton Erzi meghalt. Budapestről
jelentik: Marton Erzi színművész, aki teg-
nap veronállal megmérgezte magát, belehalt
belső sérüléseibe. Marton Erzi Balla Kálmán
színigazgatónak, majd egy bankigazgatónak el-
vált felesége volt s a Magyar- és Vígsházban
játszott. Öngyilkosságának valószínű oka az,
hogy tehetségét nem méltányolták s most szer-
ződésten maradt.

*A „Poale Czedek“ imaház vezetősége.
től. Ertesítjük imaházunk látogatóit és a tem-
plomba járó közönséget, hogy f. évi szeptem-
ber hó 6-ikán délután 3 órakor megkezdődik
az üléshelyek bérbeadása, Malom-utca 16 szám
alatt. Addig a régi bérlők ülései fentartatnak,
kéretnek tehát az érdekeltek, hogy fenti határ-
időig feltétlenül jelentkezzenek az egyes tit-
kári hivatalában üléseik végett. Későbbi jelent-
kezéseket nem vehetünk figyelembe. Jelentke-
zéskor a bérösszeg 20%-a kifizetendő. Szeptem-
ber 6-ikán tul mindennap d. e. 9-től 12-ig;
d. u. 3-7-ig lehet üléseket bérelni. A bérárak
a tavalyiak. Cluj, 1925 augusztus hó 21. A
„Poale Czedek“ imaház vezetősége.

— Letartóztatásban maradnak Dombo-
viceanu társai. Bukarestből jelentik: Dombo-
viceanu sikkasztási és hamisítási ügyében
erélyesen folytatják a nyomozást. Ma kihirdet-
ték a letartóztatási végzést az eddig őrizetbe
vett társai ellen is.

— Szeptember huszoneketedikén lesz
Molnár Ferenc és Fedák Sári válópörének
tárgyalása. Budapestről jelentik: Fedák Sári és
Molnár Ferenc válópörének tárgyalását a törvény-
szék szeptember huszoneketedikére tűzte ki. Hírlik,
hogy válópöre után Molnár egy drámai művésznőt
vesz feleségül, Fedák Sári pedig férjhez megy
egy magyar származású bécsi lapvállalkozóhoz.

— Új vasúti karambol Predeal mellett.
A déli órákban futóútként terjedt el a városban
a hír, hogy a bukarest—nagyvárad expresszvonatát
utközben borzasztó katasztrófa érte. Az expressz-
vonattal utazni szándékozók még délután három
órákor is tanácstalanul ültek a váróteremben, várva
a vonatot, amelynek hollétéről a vasútállomás még
mindig nem tudott biztos felvilágosítást adni.
Végre délután négyórájában befutott az expressz-
vonat és ekkor kiderült, hogy az expresszvonatról
elertett katasztrófa híre nem felel meg a valóság-
nak. Tény az, hogy a Predeal mellett Derestea
állomáson közvetlen az expresszvonat beérkezte
előtt, hibás váltóállítás következtében két teher-
vonat összeütközött. Az összeütközés következtében
egy fekező meghalt, míg három másik olyan súlyos
sérülést szenvedett, hogy életbenmaradásukhoz na-
gyon kevés remény van. Az összeütközés ereje
olyan óriási volt, hogy a két tehervonat több ko-
csija pozdorjává tört és a pályát teljesen használ-
hatatlanná tette. Predealról a segélyvonattal kivitt
munkások a pályát rövid idő alatt annyira helyre-
hozták, hogy a bukarest—nagyvárad expressz-
vonat közel hatórás késéssel ugyan, de zavartalanul
folytathatta útját.

— Leakarta szurni a polgármestert,
mert zsidóval sétált. Budapestről jelentik:
Pesterzsébet város polgármestere, dr. Chikán Béla,
Mészáros nyugalmazott ezredes és Ney Leó keres-
kedő társaságában éjjel autón ment haza. Utközben
találkoztak egy tiszttel, aki illuminált állapotban,
karján egy hölgyel szintén hazafelé tartott. A
tiszttel kiabálni kezdett az autó után: — Hova
mentek zsidók? Álljatok meg, zsidók! Mikor az
autó a polgármester háza előtt megállott, a tiszttel
rávetette magát Neyre és igazolásra szólította fel.
A polgármester tiltakozott a tiszttel viselkedése ellen,
azt mondta, hogy be van rugva, menjen haza. A
tiszttel erre kardot rántott és le akarta szurni. Chi-
kánnak csak nehezen sikerült megfékezni, miközben
elvette tőle a kardot. Másnap a tiszttel megbízottai
megjelentek a polgármesternél a kardért és egyben
lovagias elégtételt kértek.

— Házasság. Vár Imre újságírókollegánk,
az „Ellenzék“ temesvári szerkesztője házasságot
kötött Förster Irénnel. (Minden külön értesítés
helyett.)

Low Mizzi Fundul-Moldovi és Naftali József
Szentdemeter folyó hó 25-ikén d. u. 2 órakor az
orth. nagytemplomban tartják egybekelési ünne-
pélyüket, melyen ugy ismerőseiket, mint rokonaikat
szívesen látják.

* Értesítés. Jeney Ferenc ur lapunk köte-
lékéből folyó hó 9-ikén kilépett. Az Uj Kelet
nevében tehát Jeney Ferenc ur semmiféle üz-
letet nem köthet, megállapodásokat nem lé-
tesíthet.

— Sirkőavatás. Néhaj ifj. Wertheimer Samu
hozzátartozói értesítik a megboldogult barátait és
jó ismerőseit, hogy a sirkőavatás folyó hó 23-án
vasárnap d. e. 1/210-kor lesz a Tordai-uti zsidó
temetőben.

— Maurice Heneguin és Pierre Weber:
Az ötórás vendég. Bohózat három felvonás-
ban. Bemutató a kolozsvári Magyar Színház-
ban. A szezon első bemutatója nem nyújt tulságo-
san kedvező perspektívát a Magyar Színház ezidei
működése felé. Az ötórás vendég egy minden
szinpadit eszközzel, bonyodalmakkal és trükkökkel
kistafirozott mulatságos francia bohózat, olyan,
amilyenekkel Páris árasztja el a nevetni vágyó vi-
lágot. A bankigazgatónak van egy kis metesze, a
metresz belésszerett egy naiv vidéki költőbe és
amikor a költő véletlenül rajtacsipi szerelmesét a
bankárral, a lány nem jön zavarba, a bankárt úgy
mutatja be a költőnek, mint az apját, a fiu mind-
járt meg is kéri a bankártól a lány kezét és
ebből származik aztán a nagyon mulatságos bonyo-
dalom, a bankár felesége örökre fogadja a lányt,
mert azt hiszi, hogy a férjének törvénytelen gyer-
meke és a hazugságok és tévedések kacagtató szö-
vevénye már-már kibogozhatatlannak látszik, de hát
azért bohózat a bohózat, hogy a végén minden jól
süljön el és a közönség nevető zajjal hagyja el a
színházat. A tegnapesti közönség nem tette ezt. Az
előadás lesújtóan győre volt. Az összes szereplők
közül csak Tóth Bőske és Forgács állottak meg a
helyüket. Tóth Bőske, a kis metresz szerepében
nagyon bájos, jókedvű, élő alakot nyújtott. Forgács
a bankár szerepét játszotta okosan és megnyerő
humorral. De mindkettőjük művészi hiábavalónak
bizonyult az egész együttes gyöngeségével szem-
ben. Ihász, a vidéki naiv fiatal író alakjából egy
félíg idióta, félíg cirkuszi bohóc figurát „alakított“
és ezzel siekrült tönkretennie az egész előadást.
Arra ugylátszik nem is gondolt, hogy egy szép
párisi lány, még egy francia bohózatban sem sze-
rethet belé egy orrával szipakodó idiótába. De le-
galább a rendező gondolhatott volna erre. Mihályffy-
nak szintén „nem fektűt“ a szerepe. Így aztán meg-
esett, hogy egy igazán mulatató francia bohózat
felvonásainak végén egyetlen taps se hallatszott és
az előadás után a közönség olyan elgondolkodó
arcokkal távozott, mintha egy Shakespeare drámát
látott volna. (g.)

* Cséplőgépekhez, motorokhoz, ipar-
vállalatokhoz mentőszekrényeket, vagy tartalékaik
szállítja M. Rózsa Royal drogéria. Cluj, Főter.

* Kolozsvár szenzációja a 83. gyalogezred
cigány szalon zenekarának hangversenye esténként
a Palace-kávéházban.

* Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a
Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képvisé-
let az ország minden helységében.

— I apbetiltás miatt kártérítési pert in-
dítottak a belügyminiszter ellen. Bukarest-
ből jelentik: Christescu volt képviselő beperelte a
hadügy és a belügyminisztert, amiért beszüntették
a szocialista párt hivatalos lapját, a Szocializmult.
Christescu 200.000 lei kártérítést követel.

— A szeptember ötödikén induló hajóra
negyedikén lehet felszállni. A Fabre Line,
melynek Asia nevű hajója Constancától Paleszti-
nába tudvalevőleg szeptember ötödikén, szombaton
indul, arról értesít, hogy behajózni már pénteken,
szeptember 4-én lehet. A hír mindenesetre meg-
nyugtató, mert ellenkező esetben senki sem utazott
volna azzal a hajóval, melyre szombaton kell fel-
szállni.

— Merényletet követtek el a portugál
király ellen. Bukarestből jelentik: Párison ke-
resztül érkezett jelentés szerint a portugál király
ellen merényletet követtek el, amikor autójával a
városháza előtt elhajtott. Két revolvergolyót adtak
le sz autóra, amelyek megölték a király szárny-
segédjét és a soffírt. A király könnyebb sebesülést
szenvedett.

A ker

(Cluj-Kolo-
tudósítójától.)
kamarai válas-
galomban tart-
a tény, hogy
az iparosok é-
mert szinte l-
azokat az ügy-
kedelmet vagy
indolenciával
nős jelentőség
mara sokkal
sön, mint a n-
füződik abho
foglaljanak ha
tinálva vanna
Az utóbbi
lések kérdésé-
kedelmi, mint
két komoly p-
érvényesíteni.
ellentétek nek
Az ipari

Főlem-
ját. Bukarest
legutóbbi ülés-
ját vagononki-
képez az a k-
sára szolgál,
rint lesz elvár

Továb-
Berlinből jele-
válsága változ-
a munkásságn-
zetni, de a sz-
kevessé vezet-
érdekeltségekl

Jugos-
bályzat kész-
utóbbi költsé-
jugoszláv kor-
egységes vasu-
az egyes igaz-
ben volt külö-
E felhatalmaz-
nisztériumban
bályzatot, am-
sen szabályoz-
vasúti személy

Csökk-
Prágából jele-
következtében e-
gyufakivitel átl-
mutat. Ezzel
megkétszereződ-
kivitel és körül

Jutalor-
nál. Bukarestből
hogy a pénzügy
jutalékok állapít-
nál. A pénzügy
tovább akarja f-
ugyanis a pénzü-
fel az adóbehaj-
góriába tartozna
kik az adóhátra
akik 76—90, a
tartoznak minde-
be. Azok a pé-
eredményes adó-
góriák szerint
adóbehajtások a
elképzelni, hogy
ményekkel fog

Zsák
Pony

KÖZGAZDASÁG

Elsimulnak az iparkamarai választásokkal kapcsolatos ellentétek

A kereskedők és iparosok élénken érdeklődnek a választások iránt

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közeledő kereskedelmi és iparkamarai választások ügye még mindig lázas izgalomban tartja a választók nagy táborát. Az a tény, hogy ezt a kérdést komolyan kezelik az iparosok és kereskedők, örvendetes jelenség, mert szinte hozzászoktunk már ahhoz, hogy azokat az ügyeket, amelyek a kollektív kereskedelmet vagy ipart érdeklik, mostohán és sok indolenciával kezeljék. A választásoknak különös jelentőséget ad az, hogy a jövőben a kamara sokkal nagyobb hivatást kell hogy betöltsön, mint a múltban és ezért kétszeres érdek fűződik ahhoz, hogy vezetőségében olyanok foglaljanak helyet, akik arra legjobban predesztináltak vannak.

Az utóbbi napok némileg tisztázták a jelölések kérdését. Megállapíthatóan úgy a kereskedelmi, mint az ipari szakosztályoknál két-két komoly párt akarja a maga álláspontjait érvényesíteni. Ertesüléseink szerint azonban az ellentétek nem áthidalhatatlanok.

Az ipari szakosztálynál igen valószínűnek látszik, hogy sikerülni fog egységes listát létrehozni, mely esetben nem is kerül sor választásra, hanem a választást vezető törvényszéki elnök a jelölteket egyszerűen megválasztottaknak jelenti ki.

A kereskedelmi szakosztálynál már élesebben helyezkednek szembe az ellentétek. A Sfatul ugyanis elhatározta, hogy külön listát állít és a maga embereit jelöli, míg a szakosztályhoz tartozó rokonkategóriák tanácsstagjait kölcsönös megállapodással jelölik. A kamara mostani vezetősége köré csoportosultak természetesen itt is szeretnék elkerülni a kétféle jelölést és az egységes lista hívei. Nagy ellentétek itt sincsenek és akik a kulisszák mögé látnak, tudják, hogy két-három ember jelölése körül fordul meg minden. A közeli napok mindenesetre lényegesen tisztáznák a helyzetet, ami annál is inkább remélhető, mert úgy a Sfatul vezetői, mint az ellencsoport korifeusai azon vannak, hogy lehetőleg politikai kérdések kikapcsolásával oldják majd meg a jelölések kérdését.

Főlemelték a közszen behozatali vámját. Bukarestből jelentik: A minisztertanács legutóbbi ülésén a közszen behozatalának vámját vagononként 4000 lejfel felemelte. Kivételt képez az a közszen, mely világítógáz előállítására szolgál, amely ezután is a régi tarifa szerint lesz elvámlva.

Tovább tart az Aga-művek válsága. Berlinből jelentik: A Stianes féle Aga-művek válsága változatlanul tovább tart. Sikerült ugyan a munkásságnak további 10 százalékos bért kifizetni, de a szállítókkal való tárgyalások époly kevésbé vezettek eredményre, mint az amerikai érdekeltségekkel folytatott hiteltárgyalások.

Jugoszláviában új vasúti üzletszabályzat készül. Belgrádból jelentik: A legutóbbi költségvetési törvény felhatalmazza a jugoszláv kormányt, hogy rendeleti uton új, egységes vasúti üzletszabályzatot bocsásson ki az egyes igazgatóságok területén eddig érvényben volt különböző üzletszabályzatok helyett. E felhatalmazás alapján a közlekedésügyi minisztériumban már kidolgozták az új üzletszabályzatot, amely minden részletében egységesen szabályozza az egész ország területén a vasúti személyes és áruszállítást.

Csökkent az csehszlovák gyufakivitel. Prágából jelentik: Az erős nemzetközi konkurencia következtében ez év első felében a csehszlovákiai gyufakivitel átlagosan tizenöt százalékos csökkenést mutat. Ezzel szemben Románia felé körülbelül megkétszereződött a múltévvel szemben a gyufakivitel és körülbelül husz százalékkal emelkedett.

Jutalom az adóhátralékok behajtásánál. Bukarestből jelentik: Nem régiben megirtuk, hogy a pénzügyminiszter a községi jegyzők részére jutalmat állapított meg az adóhátralékok behajtásánál. A pénzügyminiszter ezt a rendszert, most tovább akarja fejleszteni. Újabb jelentések szerint ugyanis a pénzügyminiszter négy minősítést állított föl az adóbehajtó közegek részére. Az első kategóriába tartoznak mindazon perceptorok és jegyzők, kik az adóhátralékok 70-75 százalékát, a másodikba, akik 76-90, a harmadikba 91-99 és a negyedikbe tartoznak mindazok, akik száz százalékot hajtanak be. Azok a pénzügyi közegek, akik ily módon eredményes adóbehajtást visznek keresztül, a kategóriák szerint fizetésemelést kapnak. Ismervé az adóbehajtások amugyis turbuzgó rendszereit, könnyű elképzelni, hogy ez a rendszer milyen következményekkel fog járni.

Zsák
Ponyva
Mindennemű célokra
legelőnyösebben használandó
Albala Izsó
Timisoara
Piata Traian No

TÓZSDE

Augusztus 21-én

A lej: Zürichben 265 00, Párisban 11 00, Budapestben —, Bécsben —.

Kolozsvár. A lejnek külföldi pénzpiacokon történt értékesítése a devizák nagymértékű árnyövekedését vonta maga után az erdélyi pénzpiaccon. Élénk forgalom mellett a következő áron történtek jegyzések:

Bécs 27 50—27 70, Prága 5 82—5 85, Budapest 3 58—3 60, Páris 9 20—9 30, Zürich 38 20—38 30, Newyork 195 50—196 50, London 950—960, Milánó 7 15—7 25.

Zürich. Zárlat: Berlin 122 55, Amsterdam 207 85, Newyork 515 55, London 2504 50, Páris 2420 00, Milánó 1870 00, Prága 1525 00, Budapest 72 50, Belgrád 922 50, Bukarest 265 00—265 00, Varsó 89 00, Bécs 72 55.

Bukarest. Devizák: Páris 9 22, Berlin 46 75, London 953, Newyork 195 75, Milánó 7 10, Zürich 33 20, Bécs 28 00, Prága 5 82, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 740, német márka 46 25, leva 1 38, török lira 112, font sterling 950, francia frank 9 48, svájci frank 39 00, olasz lira 7 20, drachma 3 25, dinár 360, dollár 195 25, lengyel forint 36 00, osztrák shilling 27 50, magyar korona 27 50, cseh korona 5 82, belga frank 8 85, holland forint 79 25.

Ha szívesen kívánod a...
butort, zongorát
Márkosvásárhelyre
SZÉKELY ÉS RÉTI
Erdélyi Részli Butorgyár Részv. Társ. butortermék, színeslámpák, turnirszükségleteket legelőnyösebben itt szerezhetik be

Ügyes, fiatal segéd
a rövidlátó szemében, azonnali belépésre kerestelik.
Ugyancsak e y jó családtól való, 4 köcsépkiskolát végzett fiu tanulónak fel-ételeik.
Eduard Sándor & Comp.
kötött, szövött, rövid- és csipkeáruházi, Cluj Piata Uniri 17.

SPORT

A cionista világszervezet testnevelési szekciót állít fel

A bécsi olimpiáson 16 állam zsidó sportolói vesznek részt. A VAC futballcsapata Bécsben (Bécs, augusztus 21. Az Uj Kelet kiküldött munkatársának jelentése.) Jelentettük egyik előző számunkban, hogy a bécsi cionista kongresszus alkalmával a világ összes zsidó sportegyesületeit képviselő Makkabi-Világszövetség negyedik kongresszusát tartja meg. A tegnap befejezett kongresszusról érkezett részletes tudósításunk szerint a kongresszuson valamennyi állam, amelyben zsidó sportegyesületek működnek, képviseltette magát és az teljes tartama alatt élénk látogatottságnak örvendett. Romániát négy csernovitzi delegátus képviselte, akiknek nevében Kliegler delegátus adott a kongresszusnak részletes beszámolót a romániai zsidó sportélet fejlettségéről. Dr. Krausz (Magyarország) javaslatára a kongresszus határozati javaslatot fogadott el, mely a következőképen hangzik: „Tekintetbevéve a testi sport politikai-propagandisztikus, nevelő és egészségügyi értékét, a Makkabi Világszövetség a zsidó nép testi regenerációjának nagy művében a cionista mozgalomtól effektív hozzájárulást kér munkájához. E cél és a Makkabi Világszövetség és a cionista szervezet közötti szerves kapcsolat megteremtése céljából kérjük a cionista vezetőségen belül egy testnevelési szakosztály felállítását“.

A kongresszus befejezte után a Hakoah-pályán kezdetét vették a bécsi zsidó olimpiád sportünnepségei. Csütörtök délután az atlétikai versenyek előfutamáival kezdődtek meg a versenyek. Ezekután Palesztina és Ausztria amatőr válogatottai közötti mérkőzés került eldöntésre. Ma a teniszversenyek kerültek lebonyolításra, azonkívül a vívás és uszóversenyek egyes számai. A futballmérkőzések során Magyarországot a VAC csapata képviseli, amely a következő csapatösszeállításban vesz részt a mérkőzéseken: Fischer, Gross II. Singer, Grünblatt, Weiss, Havas, Haar, Engl, Boross, Jocke és Lébi.

Haggibbor - NAC. Holnap délután a városi pályán fog egymással találkozni a két csapat. Az Uj Kelet olvasói előtt nem ismeretlenek azok az elkeseredett küzdelmek, amelyek a két csapat találkozását mindenkor jellemezték s amelyek, hol egyik, hol másik együttes győzelmét eredményezték. A két csapat legutóbbi találkozásából a nagyváradi bajnokcsapat került ki minimális gólaránnyal győtesként. A revansmérkőzésre, — amelynek nyugodt lefolyását dr. Vatiánu Sabin erős keze garantálja — mindkét egyesület szorgalmas tréninggel készült és a következő legjobb együttesét állítja frontba: NAC: Ströck, Wittenburg, Krieshoffer, Körösy, Kinigli I., Kinigli II., Csiri, Aibi, Szemers, Goldstein I., Hausher.

Haggibbor: Rosenfeld—Böhm, Pollák—Virágh, Braun, Csillag—Fahu, Fleischer, Farkas, Reményi, Rosenfeld.

Szenzációsnak ígérkezik a Haggibbor—KAC vasárnap délelőtti nemzetközi uszóversenye. A Haggibbor—KAC vasárnap délelőtti lebonyolításra kerülő uszóverseny nagy sikerűnek ígérkezik, amennyiben azon biztos résztvevő a két Vannio testvér Sz. U. E. (Szeged). Az idősebb Vannio Magyarország 1000 m. távúzásának vidéki bajnoka, a fiatalabbik többszörös ifjúsági országos rekordere és a Törökvis multheti versenyen szenzációsan szerepelt uszó, akik az egyes számokban Románia legjobb uszóival mérkőz össze erejüket.

A Haggibbor vasárnapi uszóversenyén a következő uszóival vesz részt: Bekei Ilus, Kende, Lili, Rosenfeld Böske, Rosenfeld Sári, Fides Márta, Köppich Imre, Sachs I. és II., Cziment, Földes, Deutsch, Bermann, Stein, Feuermann N., Kralovszky, Kövári, Heller, Sámson, Fisch Dori, Dr Neumann, Deutsch Nándor, Seidner, Rubin, Sugár, Dénes, Goldstein, Földes II. Holstein. Vízpolócsapata a következő lesz: Sugár—Fisch—Stotter—Sachs I.—Tischler. Tartalék: Kövári, Cziment, Földes. Felkéretnek a fenti uszók, hogy vasárnap délelőtti fél tíz órakor a Diana uszodában jelenjenek meg.

A Haggibbor kombinált csapata Gyulafehérváron. A Haggibbor egy igen erős összeállítású kombinált csapata, amelyben Klein Józsa, Moskovitz Béla elsőcsapatbeli játékosok is szerepelnek — vasárnap a gyulafehérvári „Unirea“ ellen játszik barátságos mérkőzés keretében.

Bárány István, a kiváló magyar uszó 100 m. es gyorsúszásban 1 p. 1 mp. egyszerű idővel új rekordot állított fel a MAC jubiláris versenyén,

APRÓHIRDETÉSEK
 Egyszeri közzététel egy sorban, vastagabb betűvel 8 lej. Leg-
 többi apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény.
 Apróhirdetések díja előre fizetendő.

A Paris utcai orthodox templomban egy férfi és egy női ülése örökön eladó. Értekezni lehet minden nap délután 2-4 óra között Pellernél, Calea Victoriei 89 szám alatt.

Jó kóser kosztot kaphat 2 fiatal ember, esetleg ellátással is. Cim a kiadóban.

Nyomdák! Könyvkötészetek!
Füzdőrotot minden számban és mennyiségben szállít gyári áron a Tip. **Fraternitas** Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Ajánlattal szívvel szolgálunk. Nagyobb tételnél vitte is utazunk.

butorozott szobák keres

fiatalember szeptember 1-re, fürdőszoba használattal, egy- vagy két-személyest. Megkeresések Szerkesztő" jellegre a kiadóhivatalba keretnek.

Naponta friss bivalytej kapható, házhoz szállítva is. Scawatzné, Rudolt ut 86.

Nagyváradon teljes el-
 látásra fogad, középisko-
 lát végző, jobb házból való
 két-három hisztériát intelli-
 gens izraelita uricsalád
 zongorahasználattal és
 gondos felügyelettel, eset-
 leg oktatással, a város
 központjában. Cim Berger
 Antalné, Oradeamare, str.
 Gojdu 42. I.

MARTIN PAL Jun.
 Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.
 כשר ועלכווארען פאבריק
 ערצייגט אללערליי וועלכווארען
 פאסט-פאקעטעס ווערען פאסט פער נאכנאכטען
 פעקטוארט. פיינדקארטאש אוד דערש און פערלענגען.

Kocsikenőcsöt
 I-a hordóst lei 550 bármily kis vagy nagy mennyiségben szállít
Szappangyár Rt. — Dej
 Kérjen ajánlatot többi gyártmányainkról is.

Üzletáthelyezés
WEISS SIEGFRIED
 kalap és uridivatüzletét áthelyezte Calea Reg. Ferdinand (v. Wesselényi-u.) 6 sz. alól
C. Regele Ferdinand 10. sz. alá,
 hol az elárúsítás már megkezdődött a régi szolid átak mellett.

Önálló szeszifőzőt keresek azonnali belépésre. Nőtlének és román nyelv-tudásnak előnyben részesülnek. Ajánlatokat bizo-nyítvány-másolatokkal Mermelstein Mór szesz-
 gyárába, Halmi, külden-
 dök. 9 02

Hölgyek figyelmébe!
 Mindennemű modern
 hajmunkák, tambourir
 választék, kizárólag el-
 őrendű anyagok készit-
 asány. L'Oréal-Üenné
 minden színben kap-
 nató. Megrendelést vi-
 lókra is eszközölök. Vá-
 gott hajat kicsinyben
 és nagyban veszek. —
 Messa Gyula Cluj
 Str. Memorandiuul 10

Varrógép, csolinakos,
 eladó. (Honyvéd u) Str.
 Drobanilor 60., balra
 8-ik ajtó.

Kitanult
 fiatal hajmunkásnőt fel-
 veszek. Kriza u. 16. Ra-
 mánnál.

Nyomdák!
 Prima bécsi **ben-
 geranyag** és
 póttanyag, kilója
 160 lej.
 Kapható a „Fraterni-
 tás” nyomdában,
 Cluj, Str. Baron L.
 Pop No 10.

Egy ügyes fia tanuló-
 nak fizetéssel felvételik
 Dávid Herman hőrszleté-
 ben, Széchenyi-tér 39.
 9703

Egy vagy két szoba-
 konyhas lakást keresek.
 Cim a kiadóban.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei
 A hétfői diszeloadás. Ferdinánd király születés-
 nének 60-ik évfordulóján, hétfőn este jótékonycélu
 diszeloadást rendez a színház. A tiszta jövedelmet
 az Eminescu szoborral javára fordítja a színház.
 Eminescu-hölteményeket, og előd. i Baróti Erzi és
 Cselle Lajos. Eminescu- és Ady-dalokat énekel
 Bretán Miklós. Lévy Ilonka opera-áriákat énekel
 és végül Jorga 3 felvonásos drámája, az Apáról-
 fiura kerül szíre.

Berky Lili és Gózon Gyula kabaré-előadásai.
 Mintha a téli idény teljében lennének, olyan lázas
 rendkívüli érdeklődés nyilvánul meg a szombat esti,
 a vasárnap délutáni és a vasárnap esti előadásiránt.
 Ezen a három kabaréelőadáson fog fellépni, igen
 gazdag és változatos műsor keretében Berky Lili
 és Gózon Gyula. A lének nincs még j gye a há-
 rom előd s valamelyikére, az összes a pénztárhoz,
 mert előreláthatólag minden jegy elővételben fog
 elkelni. Az esti előadásokat rendez helyárakkal, a
 délutánit pedig leszállított helyárakkal tartják meg.
 Elővét li díj nincs.

Mariska, vagy a házasságtörés iskolája. A
 jövő hét műsorának szenzációja Bíró Lajos, a Sárge
 Liliom szerzőjének legújabb darabja: Mariska, vagy
 a házasságtörés iskolája. A jövő hét csütörtöki es-
 tétjén lesz az új Bíró darab premiéjeje.

Magyar Színház heti műsora
 Szombat d. u. fél 4-ór: A kis lo d (Gyermekelőadás,
 oloró helyárakkal. Sorozat 309)
 Vasárnap d. v. fél 4-ór: Berky Lili és Gózon Gyula
 ka' arédelutánja Leszállított helyárakkal. Soro-
 zatszám 311)
 Vasárnap este fél 9-ór: Berky Lili és Gózon bucsu-
 estéje [Sorozat 312]

Hétfő: Diszeloadás Ferdinánd király születésének 60-ik
 évfordulóján. Lepadatu kultuszminiszter véd-
 nékség alatt. (Az Eminescu szoborralap javára
 Lévy Ilonka és Bretán Miklós fellépésével. So-
 rozatszám 313)

Kedd: A papa kedvence (Pintér Böske vendégjátéka
 val. Sorozat 314)
 Szerda: Lotti ezredesei (Operettelőadás, Pintér Böske
 vendégjátékával. Sorozat 315)

Mozgók műsora.
Select-mozgó. Péntek, szombat, 21 és 22. Az
 amerikai technika legnagyobb vívmánya. **Salambo.**
 Monumentális ókori film 10 felv. Gustav Flaubert
 világhírű regénye után. Főszerepben Jeanna de
 Balzac

Urania-mozgó. Péntek, szombat, 21 és 22-én.
Harakiri. A család becsületért. Szenzációs dráma,
 a japán nép életéből, 7 felv. Főszerepben a vilá-
 gírű japán művész: Sessue Hayakawa. Exotikus.
 Káprázató film.

Apolló-mozgó. Szombat, augusztus 22-én.
 Premier. **Jó kutya, rossz emberek.** Emberekről és
 állatokról szóló játék, 5 felv. Főszerepben a ngy-
 ez rü kutya: Muki.

Rador 2418

Tacamul
ezüstárgyár
CLUJ
 Str. Aviam Jancu 3.
 [v. Petőfi-utca]

Gyárt:
 Evőeszközöket,
 Szervizeket,
 Disztárgyakat
 stb.

Csak
 viszonteladóknak!
 Telefon Nr. 482.

Zsoldos tanintézet
 Az ország legrégibb és legjobb elő-
 készítő tanintézete. Teljes anyagi
 felelősség mel ott készít elő közép-
 iskolai magánvizsgákra, **órett-
 ségre** vidéki tanulókat is.
 Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

F. Markovits, Cluj
Wesselényi M.-u. No 20.

Használjunk kizárólag
 כשר כשר
PLANTOL
 legjobb növényzslrt, mert ez
 hiszia, egészséges és kiadós!
 Főbizteltendő Fuchs Benjámín nagyváradi
 főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan
 ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: HARTIG & HIENZ Cluj
 Str. Juliu Maniu 8. Telefon 1-18.

Rasol Express
 Német gyártmány! — A legökéletesebb
 borotválkozó szer
 5 klg. vételnél klgja L. 20.—
 25 " " " L. 18.—
 50 " " " L. 16.—
 ab lerakat. Utánvétell vagy a pénz előzetes
 beküldése mellett. Egész Románia részére
 kizárólagos lerakat:
STERN S. ENDRE
 festékkereskedő cégnél, — Oradea-Mare,
 Strada Nicolau Jorga No. 10.

Aranyér
 „Anusol” Godecke
 aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elis-
 mert szer. Egyszeru alkalmazás, biztos siker —
 Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meg-
 gyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket —
 Cirtalmas alkalfrészekről mentes. Reggel és
 este egy kupocská lesz a végébe bevezelve.
 Minden patikában és drogeriában kapható —
RAKTÁR F.H. MEES BUKÁREST
CALEA-GRIVITEI 61

Közvetlen import
 Kávé, tea, cacao, szardiniák, fűszer és
 déligyümölcsök, péterswaldi és belga zink-
 weiss, schellack, minium, steirgelét, pa-
 raffin, stearin, ásvány és gyógyvizekben.
**Szatmári Kereskedelmi Részvény-
 Társaság, Satu-Mare.**
 Sürgőnycim: „Hermes” Telefon: 205

וועבט פיר אהרונים האנדלער
 מינע ג קונדען פערשטאנדעג דאס איך
 זייט ריה אלול אין טרויעס ווילע צום אייני-
 קייט דער ג מינים אונד האפע איה אונד
 דיעסאדער מיט שאהנע ווארע דיענען צו
 קאמען.
E. Rosenzweig, Cluj Regina Maria 6.
 ביהצאלול זינד בעשטעלונגען צוריקצואויך
 אן מייער טרויעסער אדרעסעס **Caffe Univera**

Urdessen az Uj Keletben!

Arany ezüst és brilli-
 áns'tárgyakban
 a legkényesebb igényeket is ki-
 elégítő **nagy választék.**

Szerkesztőség ki-
 hivatal és nyom-
 3181
 Dl. R.
 H. Disztér 2. II.

1925 augusztus 2

A kon
 Hogyan oszlanak
 — a chaluc W
Csak

Bécs, aug
 lanski vannak sor
 gresszus óta ismét
 nalon belterjesebb
 emlékeztek meg a
 eseménye ezen a
 folynak, működés
 fakultáson megkez
 delegátusokat. Hiv
 lehetőség különöse
 vartalan lefolyását
 sokan sürgették a
 eredményeiről szá
 kongresszus ülése

Bécs, aug
 felvunulását, miut
 nem kerül sor se
 A rendőr
 a tüntető tömegne
 rendőrség felszóló

A rendőr
 tes lapok árusítól
 tikai hovatartozás
 ezért a rendőrsé
 A kampó
 beszéltek meg. M
 teszi az engedély
 a kormány utasít

Bécs, aug
 kalommal állítólag
 nem titkolja, hog
 litikai céljaik —
 bécsi népnapon re
 tüntetés csak ürü

Bécs, augusztu
 kongresszus ülése
 lödést váltanak k
 galmasabb képet
 hangversenyek id
 termék telve van
 leányok szines, n
 a közös nemzeti
 érzése tart össze.
 Kezdve a férfiak
 kingjától és a nő
 öregek kaftánjáig
 tőzekéig, a csinos
 szerű chalucruhás
 városi arcoktól a
 arcáig, — minden
 az épületben.

René
 Az utca felől
 általános kép tár
 kezik és a gyalog
 net nélkül a bej
 szerű. Csupán ab
 szus a többi has
 let minden oldal
 nehogy a vendé
 érje.

A folyosókon
 árusító puldok,
 könyvkereskedés
 emeleten hatalmas
 kávéház áll a de
 az első emeleten